

Akkor most ki érdeemes az áldásra?

(Vájigás)

József testvérei, miután nem ismerték fel egykori áldozatukat, alázatosan viselkednek, merthogy az éhség az nagy úr. **Vájomer Jozsef el ácháv, áni Jozsef! Háod ávi cháj?** És mondta József a testvéreinek: én vagyok József! Él-e még apám? A testvérek erre a váratlan bejelentésre okkal megrémülnek és elnémulnak. József azonban nem elégszik meg a bemutatkozással, még be is azonosítja magát, illetve testvéreit, nehogy kétséges legyen, ki kivel áll szembe.

Én vagyok az a József, akit **möchártem oti micrájmá** – eladtatok Egyiptomba. Engem Isten küldött ide, hogy többek között megmentsenek benneteket az éhségtől.

A fáraó megértéssel viseltetik kedvence családja iránt. **Uköchu et ávichem vöet bátéchem uvou éláj vöetná láchem et tuv erem micrájim...** Vegyétek atyátokat, és mindnyájan költözzetek ide, a tiétek Egyiptom legjava.

És most jön a „bolygó zsidó” leggyakoribb bolyongási gátja. **Vöénéchem ál táchosz ál kólechem** – ne sajnáljátok otthagyni holmitokat. A zsidóság történelmében hányan jártak pórul csupán azért, mert „ez életem munkája” felkiáltással nem akarták otthagyni ingatlanukat, ingóságait, hiába ígérték meg nekik akár az Ígéret Földjét is... A szidrában még csak nem is Isten, hanem a fáraó ígér meg mindent – s nem eredménytelenül. Amikor az apa megtudja, hogy fia él, nincs mese, elindul, mert **vöerenu böterem ámut** – hadd lássam még, mielőtt meghalok. Ezt még egy isteni ígéret is megtámasztja: **lögoj gádol ászimcá sám...** menjél csak nyugodtan, nagy néppé teszlek ott.

Bekövetkezik a heppiend, sőt váratlan dolog történik: **vájvárech Já-kob et páro** – Jákob megáldotta a fáraót, ezt kétszer is említi a Tóra, mert a szerző is fontosnak (vagy különösnek?) tartja ezt a mozzanatot... Minden esetre erre akár hivatkozni is lehet alkalomadtán: az általunk kért áldás nem csak hittestvéreinknek van fenntartva...

A boldogan végződő egymásra találás történetet **december 11-én** olvassuk fel zsinagógáinkban.

Ráv

Apró lángok fénye mellett

Korán köszöntött be az idén chanukka, e különleges ünnepünk. Különleges, mert nem vonatkoznak rá mindazon szabályok, amelyek ún. nagyünnepeink velejárói: mindent szabad, amit akkor nem. Lángot gyújtani, főzni, dolgozni, tévézni, számítógépezni stb. Kivéve azt az időt, amíg a gyertyák égnek. Ekkor sem tilos. Csak nem illik. Ezzel is bizonyítjuk, hogy nem valami gépiesen elvégzett cselekvést hajtunk végre, hanem elgondolkozunk.

A régiék és az újak

A mai idők először a szülői házban találkoztak a chanukkával. Az édesapa, kezében a „sámesszal”, elmondta az áldásokat, majd a család együtt elénekelte a Hánérot hálálut és a Máoz curt. A gyermekek ezután leültek az asztalhoz, trenderliztek, kártyáztak, s amikor az édesapa mesélni kezdte volna az ünnep történetét, hangosan kiabálva tudatták: ezt már a rebbe elmesélte, tudjuk.

Később, amikor ezek a gyerekek felnőttek, ők próbálták meg mindazt, amit édesapjuktól láttak. Ekkor azt felelték a gyermekek: a talmud-tórában a rabbi bácsi már elmondta; és számba véve az előre odakészített cukorkát, diót, rágót, elkezdtek trenderlizni. Nix, Gánc, Hálb, Stell ájn – a pörgettyű 4 betűje a Nész gádol hájám (nagy csoda történt ott) rövidítése. Így a játékos szabályait követve máris felfigyeltek magára a csodára is. És akkor a gyerekeknek (is) szóló történetből megtudták: a görög-szír csapatok által megszentelt Szentélyt a makkabeusok visszafoglalták, és az egy napra elegendő olaj nyolc napig égett. Erről „szól” a trenderli.

A mai gyerekek a számítógépen azt néznek, amire kíváncsiak. Ha chanukka történetére, akkor azt, ha másra, akkor amazt. Az elmesélések ideje lejárt. Ha az édesapa mégis ragaszkodik a hagyományokhoz, jobb, ha a Facebookra teszi fel a makkabeusok történetét, és így „üzen” gyermekének...

A felnőttek feladata

A szülőknek azonban érdemes magasabb színvonalon kezelni

chanukkát. Az ünnepnek legfontosabb jelentősége a monoteizmus, az egyistenhit megmentése a jövőendő nemzedékek számára.

A bálványimádás a három főbűn egyike. A Szentélyben felállított szobrok a zsidó lélek megtörését voltak hivatva szolgálni. Júda Makkabi és fiai kicsiny sereggel győzték le a megszállókat és foglalták vissza a Szentélyt. Győzelmük titka? Alighanem Zecharja próféta könyvében van a „recept”. Ló böchájil, völo bökoách... Nem erővel, nem erőszakkal, hanem a szellem, az isteni szellem erejével arattak háborús sikert.

A hagyomány előírja, hogy a csodát nyilvánossá kell tenni. Hogy ezt ki hogyan teszi – magánügy. Mindaddig, míg az előző évek tanúsága szerint egyesek túlságosan is nyilvánossá tették, ami nem mindenki tetszésével találkozott. Akárcsak a karácsonnyal való „összeegyeztetése”... A gyertyagyújtás legyen egy alkalom a családi együttlétre. Ritka alkalom. Próbáljuk meg! Kapcsoljuk ki egy órára a számítógépet, tévét, rádiót, mobilt, és kíséreljük meg, tudunk-e még beszélgetni. Ezeket az esteket például a makkabeusokról. Antiochusról. A szobor-istenek mulandóságáról. Színesítsük Sámáj és Hilél vitájával. Az utóbbi szerint 8-cal kezdjük és így „lefelé”, a másik véleménye (ez az érvényes): 1-től 8-ig, „felfelé”. Beszéljünk a „fény ünnepéről” abban a költői értelemben is, hogy ha egy gyertyáról egyre többet gyújtunk meg, annak nem hogy csökkenne a fénye, de egyre nagyobb világosság lesz.

Beszéljünk arról, hogy nők is gyújthatnak, ismételt kivételeként a szabálynak, miszerint az időhöz kötött micvák alól fel vannak mentve. Szóljunk arról, hogy egy magyarázat szerint annyira fontos a nyilvánossá tétel, hogy ha valaki későn ér haza és a család már alszik, nem kell gyújtania.

Összegezve: a chanukka szó avatást jelent. A megszentelt Szentély felszabadítását, illetve újjaavátását. Ennek jegyében kívánunk valamennyi olvasónknak szimchát chanukkát!

Kellemes

חג

חנוכה

chanukkát

שמחה!

kívánunk!

Az Új Élet szerkesztősége

Gyűjtsuk meg együtt

a fény – chanukka – ünnepének 4. gyertyáját december 4-én, szombaton, 17.30 órakor (szombat kimenetele 16.45) a BZSH Hunyadi téri templomkörzet (VI. Hunyadi tér 3. félemelet) rendezvényén.

A kellemesnek ígérkező programból:

- Márív ima a zsinagógában
- Gyertyagyújtás mintegy húsz gyermek részvételével a közösségi helyiségben, közreműködnek Zucker Immanuel és Kozma György kántorok
- Domán István főrabbi ünnep-méltatója

- A Scheiber Sándor-iskola dráma tagozatos tanulóinak műsora (betanító tanár: Nagy Ágnes)
- Dávid Viktória előadóművész énekel, zongorán kíséri Pásztor Raymund
- Az ország egyetlen, sérült művészekből álló színházának produkciója (betanító tanár: Simor Judit táncpedagógus)

Természetesen nagy választékban és bőségben a hagyományos étkek is terítékre kerülnek.

Jó szívvel várjuk az érdeklődőket!

Hanukai program gyerekeknek!

december 5. Micske K. Sub 10.00

LEVÉNYE PÉTER

Alias Meka Miki műsora és a Scheiber iskola növendékeinek előadása színdarabot és a családot, gyerekeket. Liza fank!

Budapest, 1023 Frankel Leó út 49.

FRANKEL ZSINAGÓGA

körzeti közösségi

HANUKA ÜNNEPSÉG

2010. december 1-jén (szerdán) 18.00

(hanuka előünnep)

1. GYERTYAGYÚJTÁS
2. Előki KÖSZÖNTŐ
3. Rabbikus BESZÉD

4. ÜNNEPI világhíres MŰSOR

Fellegi Balázs operabükkés, Herby Edd operabükkés, Nigrádi Gergő operabükkés, Neumark Zoltán zongorabükkés

opera, operett, musical, jiddis, kispé, dal, fiók, fiók, fiók...

Minder: FRANKEL LEÓ ÚTI ZSINAGÓGÁBAN
1023 Budapest, Frankel Leó út 49.

FONTOS!!!

Zugló – Thököly út 83. – chanukka – december 5. – 3 óra – Nógrádi Gergely, Géczy Dorottya és barátai – Scheiber-iskola növendékei!

Várja Önöket: Kardos Péter főrabbi és Zinner Iván elnök!

Mert ők megérdemlik!!!!

Hanukai vacsora és műsor a sokat megélt és bölcs (65 év feletti) hittestvéreink részére!

Nagy szeretettel meghívjuk Önt 2010. december 2. (csütörtök) 18.00 (későn sötétedik) 1023 Budapest, Frankel Leó út 49. I. emelet (lift van)

HANUKAI ÜNNEPSÉGÜNKRE

A részvétel ingyenes. Visszajelzést kérünk!!! Irodai időben: (36-1) 326-1445

Várjuk nagy szeretettel!!!
Budai Körzet Vezetősége

Az Ifjúsági szervezetek működési támogatása tárgyában meghirdetett 2010. évi Mazsihisz-pályázat nyertesei

Sorsz.	Pályázó megnevezése	Pályázat tárgya	Megítélt összeg
1.	Hanoar	Működési támogatás	770 000
2.	KIDMA Közhasznú Egyesület	Működési támogatás	500 000
3.	Maccabi Vívó és Atlétikai Club	Működési támogatás	770 000
4.	Trenderli Alapítvány	Működési támogatás	280 000
5.	Zsidó Fiatalok Magyarországi Egyesülete	Működési támogatás	400 000
6.	Tóra és Munka Alapítvány	Működési támogatás	280 000
Összesen:			3 000 000

A könyvkiadás tárgyában meghirdetett 2010. évi Mazsihisz-pályázat nyertesei

Sorsz.	Pályázó megnevezése	Pályázat tárgya	Megítélt összeg
1.	Ábrahám Vera	A szegedi zsidó temetők története.	200 000
2.	Albert Iván	Röpke idők. A bajai zsidóság története a 19–20. század fordulóján	100 000
3.	Atlantisz Könyvkiadó Kft.	Moses Mendelssohn: Válogatott írások zsidóságról, kereszténységről, vallási türelemről című mű megjelentetése	250 000
4.	Benedek István Gábor	„Bergeni keringő” címmel novelláskötet kiadása	270 000
5.	Büchler Julianna	Folyamatos múlt – egy magyar zsidó pszichológus visszatekint a XX. századra	150 000
6.	BZSH Scheiber Sándor Gimnázium és Ált. Isk.	Scheiber-gimnázium 2009/2010-es tanévének Évkönyve	100 000
7.	Cfáti (Safedi) Múzeum Magyar Támogatói Alapítvány	Települések feldolgozása könyvtári, levéltári kutatásokkal, riportokkal, fotókkal a Magyar Nyelvtérületről Származó Zsidóság Emlékmúzeuma (Cfát, Izrael) támogatásának érdekében	100 000
8.	Dr. Domán István	A zsidó vallás híveinek helyzete a Kádár-rendszerben a rendszerváltásig	200 000
9.	EszterHáz Egyesület a Zsidó Kultúráért és a Feminista Értékekért	Az Üvegházon innen és túl – 40 magyar, cionista nő narratív interjúja	100 000
10.	Fekete Sas Könyvkiadó Bt.	Surányi J. András: Az örökkévalóság háza című könyvének megjelentetése	200 000
11.	Hagyomány Szociális Alapítvány	„Emlékezni és emlékeztetni” – holokauszt túlélők visszaemlékezései	60 000
12.	Halmos Sándor	Az egykori Bihar és Hajdú vármegye zsidóságának története	150 000
13.	Hír-Csatorna Bt.	Portrékönyv Fejtő Ferencről	200 000
14.	Hollai Máté	Aki másnak IDENTITÁS... című könyv megjelentetése	200 000
15.	KERTÉSZ ISTVÁN ALAPÍTVÁNY	A balassagyarmati műemlék ortodox zsidó temető sírkökataszterének füzete	150 000
16.	Lavik '92. Timp Kiadó Kft.	Csomós Róbert PORJAMOS (Megsemmisülés) – JAJ! MURO DÁD! JAJ! MURI DÉJ! (Jaj! Apám! Jaj! Anyám!) című kötetének megjelentetése	200 000
17.	Magvető Kiadó Kft.	Bíró Yvette: A futó (munka)című regényének kiadása	100 000
18.	Magyar Zsidó Múzeum	„Egy elfeledett fotográfus: Kinszki Imre” c. kiállítás katalógusa	100 000
19.	MAZS Alapítvány – Szarvasi Nemzetközi Zsidó Ifjúsági Tábor	Emlékkönyv kiadása a húszéves szarvasi ifjúsági táborról	300 000
20.	Múlt és Jövő Alapítvány	A magyar zsidó költészet 150 éve	200 000
21.	Nyíracsad Községi Önkormányzat	A nyíracsádi zsidóság története	100 000
22.	Oneg Sabbát Klub	Bethlen téri füzetek 2010	100 000
23.	Országos Rabbiképző – Zsidó Egyetem	KÁLMÁN ÖDÖN: A RABBI KÖNYVE	150 000
24.	Ragányné Kosztig Csilla	Emléktöredékek (Kisvárdai és Nyírkarász zsidóságának életéből)	150 000
25.	Somos Péter	Kövek között – fotóalbum a nyíregyházi zsidó temetőről és zsinagógáról	150 000
26.	Szabó Tünde Judit	ZSIDÓ TEMETŐK KELET-MAGYARORSZÁGON című könyv kiadása	150 000
27.	Szellemi Köztársaságért Alapítvány	Bibó Istvánnak a zsidókérdésről és az arab–izraeli ellentétéről szóló tanulmánykötete megjelentetése	270 000
28.	Szűcsné Dankó Márta	ADALÉKOK ÉS EMLÉKEK SÁTORALJAÚJHELY ZSIDÓSÁGÁNAK XX. SZÁZADI TÖRTÉNETÉHEZ	100 000
29.	Tevan Alapítvány	Tevan Rezső: Napló (1915) – Egy zsidó katonatiszt első világháborús naplója	150 000
30.	Veszprémi Zsidó Hitközség	Szemelvénygyűjtemény a veszprémi zsidó közösség huszadik századi történetének tanulmányozásához – könyv kiadása	150 000
31.	Udruzenje – „Adveniat regnum tuum” – Egyesület	Zsidó értelmiségiek Szabadkán a kiegyezéstől 1950-ig	200 000
Összesen:			5 000 000

Az ifjúsági sporttevékenység tárgyában meghirdetett 2010. évi Mazsihisz-pályázat nyertesei

Sorsz.	Pályázó megnevezése	Pályázat tárgya	Megítélt összeg
1.	BZSH Hunyadi téri templomkörzet	„KÉZENFOGVA KLUB” – Zsidó vallású, értelmileg akadályozott felnőttek fejlesztő, ismeretterjesztő, sport- és szabadidős programjainak lebonyolítása	140 000
2.	Debreceni Hapoel Atlétikai Klub és Kulturális Egyesület	A Debreceni Hapoel Atlétikai Klub és Kulturális Egyesület által üzemeltetett rehabilitációs és sportlétesítmény 3. ütemének elkészítése	500 000
3.	Maccabi Vívó és Atlétikai Club Ökölvívó Szak.	Maccabi VAC, amatőr ökölvívó-szakosztály	240 000
4.	Maccabi Vívó és Atlétikai Club	Dél-alföldi Normál Távú Bajnokság 2010	200 000
5.	Maccabi Vívó és Atlétikai Club	Maccabi Karate	200 000
6.	Maccabi Vívó és Atlétikai Club	Maccabi Kosárlabda	350 000
7.	Maccabi Vívó és Atlétikai Club	Maccabi Sportnap 2010	500 000
8.	Maccabi Vívó és Atlétikai Club	Maccabi Torna Kupa 2010	200 000
9.	Maccabi Vívó és Atlétikai Club	Új női szakosztályok létesítése	240 000
10.	Maccabi Vívó és Atlétikai Club	Új szakosztályok létesítésének támogatása	150 000
11.	Szegedi Zsidó Hitközség	Egyházak közötti ifjúsági kispályás labdarúgókupa	200 000
12.	Tóra és Munka Alapítvány	A Bnei Akiva európai testvérszervezeteinek sportversenye, és sportesemények a már megtervezett Bnei Akiva táborokban	80 000
Összesen:			3 000 000

Ád meá vöeszrim!

A Szeretkórházban köszöntötték Nógrádi Miksát 100. születésnapja alkalmából. A megterített asztalt a XIII. kerületi önkormányzat képviselőin kívül Zoltai Gusztáv üv. igazgató, a kórház vezetői és körzeti elnöke ülték körül. Képünkön Deutsch László főrabbi szól az ünnepelthez.

Körzeti kitekintő

Szeged

A XV. szegedi izraeli vacsoraesttel, két kiállítással és könyvbemutatókkal a Hunguest Hotel Forrás Szállóban befejeződtek a VI. Szegedi Őszi Zsidó Kulturális Fesztivál programjai. A vacsoraesten hagyományos zsidó ételek és italok mellett fellépett az Akropolisz Táncszínház négy produkciójával (tradicionális orosz zsidó tánc, Hava Nagilah, Banya klezmer, ...), *Szinetár Dóra* és *Bereczki Zoltán*, a budapesti Operettszínház művészei, a Netti és a Hollanderek klezmer- és szalonzenéjével, táncos és vígjárművel. A vacsoraesten köszöntőt mondott *Solyom László* alpolgármester (MSZP), *Benny Sharoni* első beosztott (Izraeli Követség), *Hóvári János* helyettes államtitkár (Külgyminiszterium) – aki üdvözlő beszédében *Martonyi János* külügyminiszter és *Aliza Bin-Noun* nagykövét (fővédnökök) izraeli látogatása miatti távollétében Szeged szerepét hangsúlyozta az országok közti kapcsolatépítésben. Megtiszeltte a rendezvényt *Újhelyi István*, a Parlament alelnöke (MSZP), *B. Nagy László* (FIDESZ), *Kalmár Ferenc* (KDNP), *Nyakó István* (MSZP) országgyűlési képviselők, *Zoltai Gusztáv*, a MAZSIHISZ ügyvezető igazgatója, *Szabó Gábor* akadémikus, az Egyetem rektora, *Dékány Imre* akadémikus, a MTA SZAB elnöke, *Kiss-Rigó László* szeged-ésanád megyei püspök, *Kozma Gábor*, a Hittudományi Főiskola rektora, *Nemesi Pál*, a Kereskedelmi és Iparkamara elnöke, *Tóth László*, Magyarország monte-

negrói nagykövete, több ország tiszteletbeli konzulja, *Vízványó Ferenc* (KDNP), *Zakar Péter* (FIDESZ), a megyei képviselő-testület alelnökei, *Weisz Péter*, a KDNP Barankovics Izraelita Műhely elnöke, több akadémikus, önkormányzati képviselő, a szegedi és társ zsidó hitközségek, a helyi Magyar–Izraeli Baráti Társaság tagjai, vállalatvezetők, vállalkozók, orvosok, ügyvédek, a XV. est hagyományait követő érdeklődők. Kísérő rendezvényként az előtérben *Macskássy Izolda* festőművész jótékonyági célra felajánlott festményei voltak megvásárolhatók, s bemutatta élményeit csodás fotófelvételekkel izraeli útjáról a Szent-Györgyi Albert Rotary Klub hat tagja, a C&T Hungary által jövőre is megszervezésre kerülő izraeli látogatás előhangolójaként. Tajvani illatszereket népszerűsített a Somogyi Brothers Kft., bőséges tombolákkal ellátva az ajándékokra vágyókat. A tombolajegy árusításról a hitközség ifjúsági tagozata gondoskodott. A több mint 70 ajándéktárgy között szállodai hétvégék, 100 ezer forintos ajándékutalványok, festmények, ipari és képzőművészeti termékek (hollóházi porcelánok, antikvitások) szerepeltek, a fődíj nyertese ismét egy nagy méretű és értékű, napfelkeltét ábrázoló Macskássy festményt vihett hazá. Tombolánk fő szponzora a Löw Lipót-díjas művész ismét kitett magáért ajándékadományával. A rendezvény ismét igazolta – Benny Sharoni szavaival – Izrael államával való szolidaritást, s azt, hogy nem véletlen ekkora közönséggel is igazolva, hogy a két ország együttműködése töretlen, politikusoktól és politikától független, s az is igazolható a fesztiválok rendezvényei utáni érdeklődés révén, hogy Szeged méltán büszkélkedhet az országban egyedülként izraeli konzulattal tiszteletbeli konzul vezetésével. A programsorozat záróakkordjaként – negyedik alkalommal fesztivál vendégünként – *Benedek István Gábor* beszélgetett a vacsoraest másnapján *Trásér László* riporter, bemutatta és dedikálva legújabb, szegedi kötődésű „Artúr” c. kötetét és az ismételt megjelent „Énekek éneke” fordítását. A rendező szervek köszönik a szervezésben résztvevők támogatását, a szponzorok adományait, hozzájárulását a VI. fesztivál és XV. jubileumi vacsoraest megrendezéséhez.

L.A.

Kolontári köszönet

Kórházunk dolgozói, büféje, a Carmel Kft., a Productive Hungary Kft., valamint a *Szécsi Zsolt* által rendelkezésre bocsátott adományokból és együttműködésével 1000 kg élelmiszerből, 28 csomag ruházatból, tisztítószerekből, valamint ágyneműből álló segélycsomagot szállítottunk Kolontárra.

A Kolontáron élők hálásan köszönik mindazok segítségét, akik hozzájárultak ahhoz, hogy egy kicsit könnyebb legyen az életük.

A legjobban az alábbi mondatok fejezik ki a szenvedést, amit a katasztrófa óta átélnek.

– *Most hogy tetszenek lenni, könnyebb már egy kicsit?* – kérdeztünk egy idős nénit.

– Élünk, mert élni kell, hát így kell élni... – mondta fájdalommal a fáradtságtól meggyötört, megtört tekintetű asszony.

Hirtelen nem tudom mi csípi az orrom, a torkom. A lúgos pára, vagy az elfojtott könnyek.

Sipos Gáborné
ápolási igazgató

LAKÁS, ÉPÜLET FELÚJÍTÁSA

- Alpinista módon homlokzatjavítás, tetőfedés
- Festés, mázolás, tapétázás, csempézés
- Műszaki vezetés, árajánlat-készítés hitelfelvételhez is

FRANK (alapítva: 1892/1972)

Tel./fax: (1) 331-5743

E-mail: frank1063@t-online.hu

Munkadíjból 5% kedvezmény!

A tekintet világa

Már nem atomfizikus akar lenni. Ifjú, de bontakozó fotóstehtetség.

Novemberben nyílt meg **Fonó Róbert** első fotókiállítását „**Portrék a nagyvilágból**” címmel **Bleier Gábor** szervezésében, a Budapesten a Zeg-Zug zugló művelődési házban.

Arcok. Közülük sok ismerős, hiszen közülünk valók. Mégis mások, mint amilyenek a hétköznapiakban látjuk őket. Most megnézhetjük lelküknek azt a részét is, amit nem mindenkinek mutatnak meg. **Fonó Róbert**, a Scheiber Iskola magántanulója éppen ezért választotta a portréfotózást legkedvesebb témájának. A bensőt a kontrasztokon keresztül mutatja meg. A kép nála nem mozdulatlan világot tükröz, hanem érzéseket, gondolatokat.

A megnyitón **Kovács Johanna** grafikusművész, akit

Robi több tekintetben is mesterének tekint, *George de La Tour* és *Caravaggio* festményeihez hasonlította a fotók hangulatát. Az alulról megvilágított, többnyire fiatal modellek képei expresszív, lágyak és végtelen finomsággal vallanak.

Jelenlegi tanára *Siményi Gergely*, aki a mesterség fortélyainak átadása mellett a művészethez való viszonyát is jelentősen meghatározza. Mint az ifjú fotós elmondta, világhírű példaképei *Robert Capa* és *André Kertész*. Előbbinek a végletekig fokozott valóságérzéke, az utóbbinak épp a skála másik végén elhelyezkedő elvontsága fogja őt meg.

A tárlat megnyitóján *Markója Ádám* is közreműködött gitáron.

Fehér Rózsa

MEGHÍVÓ

A Budapesti Zsidó Hitközség Közgyűlésére 2010. december 16. (csütörtök) 16.00 órára a BZSH-székház (Síp u. 12.) II. emeleti Dísztermébe

Napirend:

- 1.) A BZSH 2010. I–III. negyedévi gazdálkodásának szóbeli ismertetése (előadó: Zoltai Gusztáv ügyvezető igazgató)
- 2.) A BZSH 2011. évi költségvetésének előterjesztése és elfogadása (előadó: Zoltai Gusztáv ügyvezető igazgató és Sessler György, a Számvizsgáló Bizottság elnöke)
- 3.) Egyebek

Hittestvéri üdvözléssel:

Streit Sándor
elnök

Zoltai Gusztáv
ügyvezető igazgató

MEGHÍVÓ

a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetségének Közgyűlésére 2010. december 19. (vasárnap) 10.00 órára a Budapest VII., Síp u. 12. II. emeleti Dísztermébe

Nyitóima

Elnöki megnyitó

Napirendi pontok:

- 1) Beszámoló a Mazsihisz 2010. évi költségvetésének első 3/4 évi végrehajtásáról (előadó: Zoltai Gusztáv ügyvezető igazgató és Sessler György, a Számvevő és Számvizsgáló Bizottság elnöke)
- 2) A Mazsihisz 2011. évi költségvetésének előterjesztése és határozathozatal (előadó: Zoltai Gusztáv ügyvezető igazgató és Sessler György, a Számvevő és Számvizsgáló Bizottság elnöke)
- 3) Egyéb ügyek

Záróima

A közgyűlés legfeljebb délután 2 óráig tart, amennyiben ezen időpontig nem sikerül a kitűzött napirendi pontokat megtárgyalni, úgy a következő közgyűlésen hozunk azokról határozatot.

Hittestvéri üdvözléssel:

Dr. Feldmájer Péter
elnök

Zoltai Gusztáv
ügyvezető igazgató

Az ifjúsági vallási program támogatása tárgyában meghirdetett 2010. évi Mazsihisz-pályázat nyertesei

Sorsz.	Pályázó megnevezése	Pályázat tárgya	Megítélt összeg
1.	Hanoar Hatzioni Egyesület	Éves tábor	500 000
3.	Maccabi Vívó és Atlétikai Club	Chanukkaest	100 000
4.	Maccabi Vívó és Atlétikai Club	Újévköszöntő	50 000
6.	Zsidó Fialatok Magyarországi Egyesülete	Szédervacsora	50 000
7.	Zsidó Fialatok Magyarországi Egyesülete	Éves vallási programok	250 000
8.	Tóra és Munka Alapítvány	Felkészítés bár micvára, kidus megünneplése	600 000
		Összesen:	1 550 000

Igaz emberek kitüntetése

A Duna Palota zsúfolásig megtelt színháztermében ünnepélyes keretek között adta át Aliza Bin-Noun, Izrael magyarországi nagykövete a jeruzsálemi Jad Vasem Intézet által létesített „Világ Igaza” kitüntetést, valamint Pintér Sándor belügyminiszter a Bátorságért érdemjelet azoknak, akik a második világháború alatt életük kockáztatásával zsidó embereket mentettek meg.

Elsőnek a nagykövet asszony üdvözölte a megjelenteket. Beszédében szólt azokról a hősookról, akiket bátor tetteikért örökké szívünkbe zártunk. Aliza Bin-Noun többek között hangsúlyozta: „Ma Pintér Sándor belügyminiszter úrral együtt olyan magyarok előtt fejezzük ki tiszteletünket, akik nem fordítottak háttal az üldözötteknek az emberiség legszörnyűbb időszakában. Magyarország legyen büszke ezekre az emberekre, mi pedig Izraelben a Világ Igaza kitüntetéssel becsüljük meg őket.”

Ezt követően a belügyminiszter aláírta a nap jelentőségét, amikor is kiváló embereknek nyújthatja át a Bátorságért Érdemrendet.

A következők részesültek a kitüntetésekben:

Megmentő: Balázs Ferenc, megmentettek: a Soros család és a Sorger család. Megmentők: Debreczeni Károly és felesége, Sladsky Klára, megmentettek: dr. Füredi István és felesége, lányaik, Zsuzsa (Drrexler Susan) és Sarolta, Füredi Miksa. Megmentők: Gunda Ferenc és felesége, Cziráki Etel, megmentettek: Ungár György, Ungár István. Megmentők: Eőry Kátó (Simkó Erzsébet, Mátyássy Tiborné) és lánya, Ruby Ernőné (Mátyássy Erzsébet), megmentettek: Rutkai Éva és édesanyja és mások. Megmentők: Korény-Scheck Vilmos és felesége, Ilona, valamint lányuk, dr. Nagy Istvánné (Korény-Scheck Ilona Klára), megmentett: Pintér Ferencné (Kremer Júlia). Megmentők: Kosák Flórián és Flóriánné és fiuk, József, megmentettek: a Köves család. Megmentők: Matusék Jánosné (Stoliczka Etelka) és Köntös Józsefné (Matusék Szilvia), megmentettek: a Starnberg család és a Vécsey család. Megmentő: Nagy István, megmentettek: Ötvös Leó felesége, lánya, Zsuzsanna, Forró Marianna és hat dolgozó. Megmentők: Rábl Dezső és Rábl Dezsőné, meg-

mentettek: Zala György és Zala Klára. Megmentők: Rajtényi Károly, Rajtényi Károlyné (Lipták Etelka) és Rajtényi József, megmentettek: huszonegy zsidó ember. Megmentő: Sándorfy Ferencné (Ruzicska Ilona), megmentett: Szilas (Orbok) Zsuzsanna. Megmentők: Reszeli Zsuzsanna és Karolina, megmentettek: Kálmán Ilonka és Kálmán István (Steve Colman). Megmentő: Varga Irén, megmentettek: a Várady család (Várady Vogl Béla, Katalin, Várady Éva és Péter). Megmentők: Haklik Lajos, Urányi István és Varga Mária, megmentettek: Goldschein József és nővére, Edit, édesanyjuk, nagynénjük és nagymamájuk. Megmentő: Dombrádi Zoltánné (Gula Ilona), megmentettek: Müller

Sarolta, Müller Anna, Bedi Józsefné, Batisz Ilona, Batisz Sándor, Batisz Sándorné, Schwartz Ilike, Weisz Lajos, Weisz Lajosné, Vince Gergely, Hidasi Györgyné (Vince Klára), Fertő Zsuzsa, Hortobágyi Károly és édesapja.

Az elismerések átadását követően a Budafoki Dohnányi Zenekar, valamint Sharon Rostorf izraeli operaénekesnő közös koncertet tartott.

Az eseményen részt vett több nagykövet, a társadalmi szervezetek képviselői, Zoltai Gusztáv, a Mazsihisz ügyvezető igazgatója, valamint e cikk írója, a Jad Vasem Igaz Emberek szekciójának magyarországi képviselője.

Lazarovits Ernő

Táblaavatás a Dohány kertjében

Az elmúlt néhány hónapban megszületett a temető kert. Az Alapítvány a Dohány Zsinagógaért rendbe hozta az ott fekvő sírokat és sírköveket. Fehér murvával szórták fel a kertet. Itt az eredeti tervek szerint egy vízmedencés közösségi tér lehetett volna, ha nem szól bele a világháború a megvalósításba. Megannyi vidám perc, mosolyok, kellemes emlékek helyett azonban a szomorúság, a gyász jutott a helynek, a vérszorkozakban a gettó része lett és majd két és fél ezren, egész pontosan 2310

mártírnak lett végző nyughelye. Az Alapítvány a sírokba temetett, 1140 név szerint ismert és 1170 ismeretlen halottunknak állított emléktáblát a Hősök temploma nyugati falán. Ezzel kívánták örök emléket állítani és lehetőséget adni a megannyi hozzátartozónak, hogy legyen egy hely, ahol méltóképp róhatják le kegyeletüket. Ezzel együtt a látogatók előtt is megnyílt a terasz, így a többi emléktábla is megtekinthető, illetve a sírkertet övező kordon is beljebb került, amely a temetőt védi.

Az ünnepélyes avatáson számosan emlékeztek az 1944 decembere és 1945 januárja között elhunytakra. Ezután a megjelentek az áldozatok előtt is fejet hajtva vettek részt az esti imán. Az Alapítvány ígérete szerint a jövőben is kiemelten figyelnek a sírkertre és rendszeresen ápolják azt.

Mezüze Ingatlaniroda
Ingatlanközvetítés
diszkrétan!
Keresünk, kínálunk
eladó, kiadó ingatlanokat privát
ügyfeleinknek.
+36-30-879-8899
www.mezuzeingatlan.com

Gázszerelés
• Gázberendezések, gázvezeték új szerelés hatósági engedéllyel
Időszaki kötelező ellenőrzése (2008. XL. tv. 89.§ [6])
• Vízóraszerelés
• Fűtőszerszerelés, fürdőszoba-felújítás
FRANK 1063 Budapest, Szív u. 28.
Tel.: (1) 331-5743, 06-30-932-3615

GIORA SHARON FŐKÁNTOR

Énekes és/vagy kántor

Erőnek erejével próbálom önmagamban a kettőt különválasztani, eddig igen kevés sikerrel. A kántorság és az operanéklés kettősségében éltem eddigi életem nagy részét. Egyformán szeretem, egyforma odaadással művelem mindkettőt. Mégis, bármennyire is összeforr bennem a két pálya, próbáljuk meg külön-külön szemlélni őket!

Kardos Péter főrabbi úr egy írásában a kántorok más-más beállítottságáról tett említést, és megjegyezte, hogy a koncertező kántorok általában megállják a helyüket a templom előimádkozói asztala előtt, de fordítva ez nincs mindig így. Más szóval: ha valaki jó előimádkozó, még nem biztos, hogy koncertező művészként is megfelelő. A megállapítás több oknál fogva is helyes. Elsősorban énekesi kérdés, hogy valaki alkalmas-e arra, hogy koncertet adjon. Másodsorban a közönség előtt való szereplés nem mindenki számára egyszerű, vagy akár megoldható. Más az előimádkozói feladatkör és megint más a koncertfellépés vagy színpadi szereplés. Igaz, hogy a kántortól is elvár a közönség egy bizonyos gyönyörködtetést, de itt jön a lényeges különbség a két pálya között: melyik területen melyik a legfontosabb összetevő?

A kettő közös jellemzője az éneklés, a hanggal való kifejezés.

Úgy énekesként, mint kántori minőségben zenét, szöveget interpretálok, érzéseket tolmácsolok, érzelmekre kívánok hatni. Az adott pillanat jelentőségét szeretném nyilvánvalóvá tenni, legyen az vidám vagy szomorú momentum az életnek, az imádkozásnak, vagy éppen a műsoron levő darabnak.

Az énekes elsődleges célja a gyönyörködtetés, hiszen operaelőadásra, koncertre elsősorban azért megy a közönség. Az adott opera vagy dal szép és értékes előadásával kívánok sikert elérni, a hallgatóság elismerését kívánni. A színpad, a pódium illúziókat nyújt. Aki beül egy előadásra, tudja, hogy mindaz, ami a színpadon van, vagy a koncertpódiumon elhangzik, illúzió. Az életnek egy-egy momentumra ez, szép és művészi formában kifejezve, szerencsés esetben a gyönyörködtetés mellett inspiráló hatást is gyakorolva a hallgató lelkére. Amikor a függöny legördül, a fények kihunynak, az illúzióknak vége. Az igazi sikert persze az jelenti, ha a közönség emlékezetében, lelkében nyomot hagy az élmény, de akkor is tudni fogja, hogy amit látott-hallott, nem a való élet volt.

A kántor a templomban nem szórakoztat, hanem elsősorban imára ösztönöz. Itt nem illúziókról van szó, hanem a vallását gyakorló, a hitét megélt ember valós gondolatainak, örömeinek vagy szorongásának a kifejezése, a lélek felemelkedése, jó esetben a megnyugvás a cél. Ezért a kántor esetében még fokozottabban igaz az a megállapítás (ami az operanéklésre és a koncertező művészre is érvényes), hogy a hang nem cél, hanem eszköz a megfelelő összehatás elérésére.

A megírt operaszerepet vagy dalszöveget betanulom, megpróbálok a szelleméhez, a lényegéhez közel kerülni, igyekszem „belelélni magam” abba a szituációba, amiről szólok, énekelek. Egy más ember lényét, jellemét, érzéseit mutatom be, egyszerű kifejezéssel élve: más ember bőrébe bújok bele.

Ami fontos, hogy ettől azért a saját egyéniségemnek is benne kell lenni az előadásban, mert anélkül üressé, mesterkéltté válik minden. A magyar operajátás nagy egyénisége, Melis György többször hangsúlyozta: *megette a fene azt az alakítást, amiből az előadó egyénisége hiányzik.*

A templomban kántorként azonban nem költött művet adok elő, nem játszom, nem bújok senkinek a bőrébe. **IMÁDKOZOM.** Igaz, az esetek túlnyomó többségében itt is előre lefektetett szöveget és gyakran más által megírt, kigondolt melódiát szólatlatoz meg, de mégis a magam imádságos, vallásos érzületét fejezem ki. A való életnek a része ez, amikor az Örökkévaló elé állok. Hozzá szólok, a segítségért, a védelméért, a megbocsátásért kérem, vagy vidámabb hangulatú alkalmakkor az iránta érzett hálámot fejezem ki. Ebben az esetben tehát a saját érzéseimet nem egy más személy egyéniségébe plántálom át, hanem azokat teljes mértékben felvállalom és kifejezem. Ezzel (és csakis ezzel) érhetem el azt a hatást, hogy a körülöttem imádkozók is ezt érzik, ezt teszik.

Életemben, egyéniségemben nem elválasztható a két pálya, bár gyakran megcsik, hogy egyik-másik operai kollégám kijelenti: el nem tudlak képzelni, hogy istentiszteletet vezetsz... Ugyanakkor mások, akik csak a templomi környezetből ismernek, azt mondják: nem tudlak elképzelni színpadon...

Különös, de én ezt dicsőretnék könyvelem el, mert valóban nem szeretnék kántor lenni a színpadon, és nem akarok énekes-színész lenni a templomban.

Bár céloom ebben az írásomban a kettőnek az elválasztása, mégis el kell fogadnom, hogy vannak „átfedések”, közös jellemzők a két pályán, különösen amikor valaki párhuzamosan mindkettőt műveli. Mindenekelőtt az éneklés ténye. Úgy a színpadi előadásra vagy a koncertre, mint a templomi istentiszteletre szabályosan felkészülök.

Gyakorolok, skálázok (beénekelek, sportkifejezéssel élve „bemelegítek”). Bevallom, előfordul velem kántorként az is, hogy akárcsak a színész a függöny kíméletlenül, én is kikukkantok, megnézem, sokan vannak-e. Az érdeklődés, a nagyszámú közönség mindenképpen serkentő hatással van az előadóra, illetve a kántorra, legyen az akár koncert, akár templomi istentisztelet. Úgy az előadás, mint az istentisztelet megköveteli a teljes fizikai, szellemi és emocionális koncentrációt. Az átélés, átlényegülés fogalmáról már tettem említést mással. Gyakori, hogy ezt a fogalmat nem reális módon kezelik. A teljes átélés illúziója és hatása az éneklésben és általában az előadó-művészetben (és most ide sorolom a kántori működést is) csak akkor lehetséges, ha az előadó az érzéseit, gondolatait művészi eszközökkel és mindig tudatosan fejezi ki.

Az énekművész beállítottsága, stílusa és egyénisége az értő közönség számára szinte már a megszólalása pillanatában megállapítható, meghatározható. Azonnal halljuk, hogy komolyzenei vagy könnyebb műfajú, és azon belül hova tartozó előadóval van dolgunk. A kántor stílusa meghatározni nehezebb. Nagymértékben hatással lehet rá a temploma közösségének beállítottsága, azok a konkrét elvárások, melyeket az a bizonyos gyülekezet támaszt a kántorával szemben. A kántor kötelessége a közösséget imára inspirálni egyéni énekével és a közös énekléssel egyaránt. Hogy ennek melyik módját választja, melyiket szerettei meg híveivel, az már elsősorban az ő felkészültségétől függ.

Mindkét pályán elengedhetetlenül fontos a szöveg érthetősége és átgondolt kifejezése. Akkor is igaz ez, ha idegen nyelven énekel az énekes, melyet a közönségnek csak egy kis hányada ért meg szóról szóra, és akkor is igaz ez a tétel, ha a kántor héber szövegből szó szerint nem mindenki ért túl sokat. A szavak plasztikus, érthető kiejtése és értelmes, logikus interpretálása mindenképpen segíti a hallgatóságot a szöveg megértésében, a szavakkal való azonosulásban.

Mindig arra törekedjek az énekes, hogy hangjával, technikai felkészültségével, egész fizikai és lelki valójával a megszólaltatott mű szellemét, a szerző elképzelését szolgálja, ezen keresztül hallgatói számára művészi élményt és gyönyörködtetést nyújtson. Mindig arra törekedjek a kántor, hogy imádsága őszinte és igaz legyen, közösségének szószólójaként a gyönyörködtetés mellett nyújtsa a lelki felemelkedés érzését is hívei számára!

Eddig főleg a szakmai követelményekről, elvárásokról írtam. Itt tenném hozzá, hogy minden munkám és figyelmem mellett élt bennem az énekesi és kántori működés iránti olthatatlan szeretet, az elhivatottság érzése. Minden fellépés, minden istentisztelet örömmel és kellemes érzéssel tölt el. Szerencsés ember vagyok, mert megadatott, hogy azon a pályán működhetek, amelyet a legjobban szeretek.

MEGJELENT!
Presser Gábor és vendégei
A 2009-es "Az Élet Menete" Jótékonyági koncert DVD

A kiadvány bevétele "Az Élet Menete" Alapítványt támogatja.

Kapható: a Bookline-on (www.bookline.hu), valamint a Láng Téka Könyvesboltban (1137 Budapest, Pozsonyi út 5.) és a Dohány utcai Zsinagóga boltjaiban. További információk a www.életmenete.hu honlapon.

TÖBB, MINT KONCERT

Siker, siker, siker!

Ritka jelenség a Dohány utcai zsinagógában, hogy a földszintet és a karzatot a középgeneráció tagjai töltik meg. November 14-én többségében az 50-esek és 60-asok ültek a padokban; sokan elhozták gyerekeiket és a nagyszülőket is. Ezúttal az előadók is rajongótáboruk korsztrályaéhoz tartoztak – kivéve természetesen az örökifjú Hernádi Juditot. Tudósításunk címét éppen tőle, illetve önálló estjétől kölcsönöztük.

egyik társ-fővédnöke. Példaértékű mindannyiunk számára, amit ezek a fiatalokból álló baráti kör tesz annak érdekében, hogy minél több jóérezsű embertársunk kifejezhesse tiszteletét mártírjaink emléke előtt, emlékezzenek és emlékeztessenek. Tevékenységüket 2009-ben az állam és a főváros is magas kitüntetésekkel ismerte el.

– Közreműködő művész barátaink, a művészet köntösében hirdetik az emberi megértést, a toleranciát, a

Vagy ki tudja? Talán valóban az is volt... A derűs hangulatot tovább élénkítette az a mozzanat, amikor A jobb és a bal című dal refrénjét az első sorban helyet foglaló politikusoknak énekelt.

A színészno a szanok között egy Szép Ernő verssel igazi költészetet csempészett a zsinagóga falai közé.

Az est felépítése szerint a fellépők egy-egy duettel adták át egymásnak a stafétabotot, így Hernádi előbb Heiliggel, majd Kernnel is énekelt,

Kern András és Sztevanovity Zorán

Hat óra után néhány perccel Gordon Gábor, az Élet Menete Alapítvány magyarországi vezetője köszöntötte a közönséget, majd arra kérte a jelenlévőket, hogy a nemzeti segélyvonal hívásával támogassák a vörösiszap okozta katasztrófa károsultjait. Az est házigazdájaként mutatta be a jótékonyági koncerten fellépő művészeket: Hernádi Juditot, Sztevanovity Zoránt, Kern Andrást, Heilig Gábort és zenész barátaitak.

– Emlékezni és emlékeztetni mindannyiunk kötelessége! – hangzott az alapítvány jelmondata, majd Gordon Gábor a tavalyi fellépőket, Presser Gábort és barátait sorolta, akik mindezt megtették, és akiknek koncertjéről DVD-felvétel készült.

A bevezető szavak után az Élet Menete Alapítvány két fővédnöke szólt a megjelentekhez.

Aliza Bin Noun nagykövet asszony magyar nyelven, és a hivatalos tónusnál jóval személyesebb hangon üdvözölte a közönséget. – Ez a koncert számomra többet jelent egy zenei eseménynél, hiszen célja a soáról való megemlékezés. Napjainkban ez kiemelt fontosságú rendezvény, mert Magyarországon is újraledt az antiszemizmus. Magam holokauszttúlélők lányaként is hangsúlyozom, a rasszizmus, a fizikai és verbális sérelem támadás a polgári társadalom ellen. A gyűlöletkeltő szavakra a szólásszabadság nem lehet mentés. Mindenkinek kötelessége szót emelni, ha a közszereplők némán nézik a folyamatot, ami tragédiához vezet.

Zoltai Gusztáv ügyvezető igazgató úgy fogalmazott: – Büszkeséggel tölt el, hogy egy ilyen kiváló önkéntes fiatalokból álló alapítványnak lehetek

szolidaritást. Derűt és reményt adnak. Kérem, vigyék hírül a városban, hogy a mai estén közreműködő nagyszerű emberek, énekkel, szóval és a tehetség varázsával felelnek mindazoknak, akik a kedvünket akarják szegni, akik félelmet vetnek, hogy vihart arassanak.

Barátaim, csak egy, egyetlen szó: bizalom! Minden rossz ellenére bízni kell a megértésben, a jövőben, az igazi kézfogásban, az egymást segítő becsülésben. Ez vezet át bennünket a holnapba – zárta beszédét Zoltai Gusztáv.

A köszöntők után megkezdődött a régen várt zenei program. Az est hangulatát Heilig Gábor, a koncert alapembere határozta meg, aki Jó kedvet adj című számában bevezetésként arról énekelt, hogy „abból van a legnagyobb hiány”. Együttese élén ezúttal igazi pesti humorral fűszerezett „közéleti” dalokat adott elő; közülük a Bizonytalan blues aratta a legnagyobb sikert.

Heilig zeneszerzőként, szövegíróként és muzsikusként is közreműködött Hernádi Judit és Kern András lemezeinek elkészítésében, nála jobban kevesen ismerik a népszerű színeseket. Kiváló érzékkel „bújik a bőrükbe”, és mindkettőjüknek olyan dalokat ír, amelyek remekül illenek az egyéniségükhöz. Hernádi Judit az iróniát, a bájt és a nosztalgiaát hozta a jótékonyági estre. Nála prózában, és énekszámait hallgatva sem lehet mindig biztosan tudni, hogy mi az, amit komolyan gondol, és mi az, amit karikíroz. A Dohány utcai közönségnek elsősorban a szerelemről énekelt. Minden egyes dala egy-egy személyes történetként hangzott.

Kern pedig műsorát zárva Zoránnal duettezett.

Szép ez a szeptember – szolt Hernádi búcsú- és Kern nyitódala. A Kossuth-díjas Kern András ezúttal egyetlen levelet sem „fogott el”, ehelyett két dalt is elénekelt az új lemezéről. A Semmi baj igazi klezmer nóta, s mint ilyen, természetesen arról szolt, hogy ha most még nincs is, hamarosan lesz majd baj...

A friss számok után egy pesti örökzöld, a Lövölde tér következett, majd néhány gondolat arról, hogy mi minden történt 1968-ban. Erről az évről szolt ugyanis a Hé, '67 című duett Zoránnal. (A dalt – mint megtudtuk – csak ezzel a címmel engedélyezte a szanonzbizottság.)

A Vígsház művésze és Heilig Gábor zenekara átadta a színpadot Zoránnak és csapatának, aki hiába is szabadkozott, minden szempontból fantasztikus koncertet adott. Legszébb dalait fűzte fel; énekelt többek között a múltól (Ahogy volt, úgy volt, Boldog idő), hétköznapokról és ünnepekről (Valaki mondja meg, Hány perc az ünnep?), az elmúlt szerelemről (A szerelemnek múltnia kell) a szüleiről, a hitről és az elmúlásról (Kell ott fenn egy ország, Apám hitte).

Zorán vez. muzsikus társai egy órán keresztül varázsburokkal vonták be a közönséget.

Az Élet menete koncert a hagyományokhoz híven közös énekléssel zárult. Az est két zenekara közösen játszotta Zorán régi dalát, és a művészek együtt énekelték a hallgatósággal, hogy „...ebben a dalban van néhány barát”.

Rojkó Annamária

Tallózás egykori zsidó újságokban

Ázsia legnagyobb vándora

1.

„Ázsia legnagyobb vándorát ünnepli az angol tudományos világ” címmel jelentős tanulmány jelent meg a Képes Családi Lapok 1941. április 6-i számában. Az írás alcíme: „Megjelent a magyar-zsidó Stein Aurél legújabb műve”. Írója a következő jelzést biggyesztette írása alá: (g-i). „Még most, háború évadján, a leg-súlyosabb izgalmak idején is általános feltűnést keltett Londonban, elsősorban természetesen az angol főváros tudományos köreibben, hogy Stein Aurél a legnagyobb élő Ázsia-kutató tudós kiadta legújabb hatalmas művét.” A MacMillan and Co. kiadónál megjelent mű eredeti angol címe: Old Routes of Western Iran (Nyugat-Irán ősi útvonalai). 1935-ben, 73 éves korában indult el a jelentős expedíciójára a Pestben, 1862-ben született Stein Aurél. Céljai elérésében gyakran akadályozta a világban egyre inkább elhatalmasodó ellenségeskedés és a kialakuló háborús légkör. Mindennek ellenére a könyvében közzétett tudományos felfedezések ismételt kivívták a világ élvonalbeli régészeinek, történészeinek, földrajztudósainak, antropológusainak, etnográfusainak, nyelvészeinek elismerését.

Ki volt az az ember, aki zsidó hitét (tudásunk szerint) nem hagyta el, mégis, talán akarata ellenére, sírkeresztet állítottak az afganisztáni Kabulban lévő sírjára, mely halála óta a tudományos világ zarándokhelye, melyről soha hiányzik a magyar trikolor, és akinek angol nyelvű sírfelirata így szol: Magyarország felnevelte, Anglia tanította, Afganisztán befogadta. A legutolsó, 1935-től 1937-ig tartó expedíciója során végérvényesen tisztázta, hogy mekkora utat tett meg Nagy Sándor, az egykori világhódító macedón király.

Feljegyezték, hogy miután visszatért iráni útjáról, ellátogatott szülővárosába, Budapestre, ahol előadást tartott tapasztalatairól. Kedvenc helyén, a Margit-szigeti Nagyszállóban fogadta a magyar tudományos élet kiválóságait, köztük, és ezt kiemeli a lap, a földrajztudós gróf Teleki Pált is, akik „együtt egy jó barátai” voltak, beleértve az ex-miniszterelnököt is. Noha Stein Aurél, ha éppen nem volt úton, Londonban élt, és a brit tudományos világ egyik legtiszteltebb, leggazdagabban kitüntetett egyénisége volt, többször kinyilvánította, hogy „magyarnak érzi, tartja és vallja magát”, ennek kifejezésekként „iráni útja után is hazajött Budapestre, hogy itt ünnepelje meg hetvenötödik születésnapját”.

A jómódú budapesti zsidó család sarja, Stein Márkus Aurél tanulmányait a piarista gimnáziumban kezdte, majd egy ideig Drezdában tanult „az érettségit azonban ismét Budapesten, az evangélikus gimnáziumban tette le”. A szikár, izmos jókötésű fiatalember leszolgálta katonáveit, és azután külföldi egyetemekre ment. Lipcsében, Oxfordban, majd Londonban tanult, egy ízben az akkori magyar kormánytól kapott ösztöndíjjal.

Magyarországon, talán mert a magyarság bölcsője Ázsiában ringott, Julianus barát óta hagyományai vannak az Ázsia-kutatásnak. A tudós felfedezőik sorában talán Körösi Csorna Sándor volt a leghíresebb, aki az őshazát keresve gyalog tette meg a több ezer kilométeres utat. A 19. század második felében az egyenjogúsított zsidóság hazája iránti lelkesedéssel, odaadással és szeretettel kapcsolódott be ebbe a munkába is. Olyan tudós kutatók emelkedtek ki, mint a Vamberger Herman néven született Vámbéry Ármín (1832–1913) orientalista, egyetemi tanár, a Magyar Tudományos Akadémia tagja, aki 1857-ben indult első útjára Konstantinápolyba báró Eötvös József támogatásával, és aki 1860-ban az MTA-nak ajándékozta a Tarihi Ungürüst, a középkori magyar krónika török fordítását, és aki 1861-ben megfogadta, hogy megkeresi a magyarok őshazáját, és még ugyanebben az évben Rasid Effendi néven szunnita dervisnek öltözve Konstantinápolyból útnak indult Teherán felé. Vagy Goldziher Ignác (1850–1921) orientalista, egyetemi tanár, az MTA tagja, aki 16 évesen már a Pesti Egyetemen Vámbéry Ármín tanítványa volt, aki 1873–74-ben báró Eötvös József támogatásával magyar állami ösztöndíjjal Szíriában, Palesztinában és Egyiptomban tett hosszabb tanulmányutakat, aki a Pesti Egyetemen kívül Berlinben, Drezdában, Londonban és Oxfordban tanult és dolgozott, nyolc külföldi akadémiának volt a tagja, kettőnek díszdoktora, és akinek az orientalisták 1889-ben Stockholmban megtartott nemzetközi kongresszusán maga II. Oszkár svéd király nyújtotta át az aranyérmét.

Ilyen előzmények után nem csoda a fiatal Stein Aurélnak a hatalmas tudást és műveltséget, kitartást, türelmet és bátorságot, mindent egybevetve a legnemesebb emberi tulajdonságokat igénylő, élményekkel, kalandokkal és hírnévvel kecsgető pályára iránti vonzódása. Már diákkorában gyakran jött haza, „nemcsak azért, hogy rokonait meglátogassa, hanem azért is, hogy itt tanácsokat, útbaigazításokat kapjon a két világhírű magyar orientalistától, Vámbéry Ármintól és Goldziher Ignáctól”.

„Oxfordban nyílt meg előtte az Ázsia felé vezető út. Professzorai felismerték a nagy tehetséget magyar fiatalember képességeit, tudásvágyát, energiáját, és 1887-ben Indiába küldték tanulmányútra. 1888-ban az ifjú oxfordi doktor a lahorei egyetem punjab és szanszkrit nyelvjárásokkal és irodalommal foglalkozó tanszékének tanára lett. Egy esztendő múlva az universitas keleti kollégiumának vezetőjévé nevezték ki.” A tanulási éveit következett. Szorgalmasan képezte magát, kutatómunkát végzett, kiegészítette felkészültségét. Alaposan elmélyült mindazokban a tudományokban, melyekre az ázsiai expedíciók során majd szüksége lehet. Belátta, hogy nem lehet egyoldalú „szobatudós”, nem elég, ha tökéletesen ismeri a geográfiát, a topográfiát, ha nyelvek tucatját beszéli, népek történelmét tudja, meg kell ismernie azok lelki beállítottságát is, sajátos kultúráját, mindennapi életét, „múltját és jelenét egyaránt, ha fel akarja ismerni a döntő összefüggéseket”. A felkészülés éveiben kedvenc tevékenységei közé tartoztak a különféle sportok is, az úszás, a futás, a lovaglás, a vívás, az atlétika, hogy acélösszá, ellenállóvá eddze fizikumát, alkalmassá tegye a nehézségek elviselésére.

Még „közel egy esztendő telt el ezután anélkül, hogy a világ megtanulta volna Stein Aurél nevét” – írja nem kis büszkeséggel a (g-i)-vel jelzett tanulmány szerzője. Ne felejtsük, 1941-ben járunk, sorra jelennek meg a zsidótörvények, a valóság szörnyűségeit a fantázia képtelen túllícitálni, megkezdődött a zsidóság fizikai megsemmisítése. Németországban milliók üdvriválgása kíséretében egy örült harsogja emberiségellenes ideológiát. A Képes Családi lapok üdítő színfoltként, biztatásként helyezte ezt az írást a családok asztalára.

*

Stein Aurél 1897-ben Dutreuil de Rhins francia kutató hagyatékában Kelet-Turkesztánból származó nyírfakéregre írt régi jegyzeteket talált. Ezek az ereklyék arra figyelmeztették, hogy ott még rengeteg tisztázatlan kérdés vár felfedezésre. 1888 és 96 között elkészítette a Kara-Kum sivatag, a Kuen-Lun hegység, valamint a Takla-Makán sivatag térképét. 1909-ben a Magyar Földrajzi Társaság meghívására Budapestre jött előadást tartani.

Maradjunk még a kilencvenes évek végén. Elhatározta, hogy expedíciót vezet Kelet-Ázsiának egy akkor még ismeretlen területére, arra, ahonnan a francia kutató hagyatékában talált nyírfakéreg feliratok származtak. Csaknem három évvel később, 1900. május 29-én az indiai kormány erkölcsi és anyagi támogatásával Kelet-Turkesztánba indult. Átkelt a Karakorum magas hágóján, és a Pamír kínai oldalán ereszkedett le. Nyár végére érkezett meg Kelet-Turkesztánba. 1901-ben Kaszgarban felosztotta expedícióját, és egyedül ment tovább Nyugat-Turkesztánba, ahol befejezte az anyaggyűjtést. Megkezdte az első kelet-ázsiai romváros feltáró ásatait. Ősi kéziratok, műkincsek, évszázados használati tárgyak tömegét küldte Londonba, melyek a British Museum tulajdonába kerültek. Az expedícióról szolt nagy sikerű beszámolója a fiatal tudósnek hírnevet szerzett.

(folytatjuk)

Magén István

I F J Ú S Á G I O L D A L

Hanukai programajánló

Események gyermekeknek és fiataloknak

Bálint Zsidó Közösségi Ház (IV. ker., Révay utca 16.)

Treasure Hunting – Kincskeresés a Zsidónegyedben

decemberi 1. szerda 10.00–16.00

December 1–4. között kincskeresésre hív a Bálint Ház a Mozaik Tea-ház és Kávézóval karöltve: a Mozaikban találjátok a kérdőívet, amelyet követve (irányított séta a zsidó negyedben) és megválaszolva (csak szem és toll kell hozzá) feltárulnak a rejtett titkok, csodák és érdekességek. A kincsvadászok jutalma egy csésze forró tea a Mozaikban.

A leadott kérdőívek közül december 4-én este (a Pillérek előtt) sorsolunk is: a nyertes egy igazi kincset vehet majd át!

A Mozaik teaház és kávézó nyitvatartása: hétköznap 10.00–22.30, szombat 13.00–22.30

A program a N6N7 fesztivál része.

Családi Hanuka: A Nagy Hanukalendjáték

december 5., vasárnap, 15.30–19.00

Hanukai csodadélután Veletek, fánkkal, a makabeusokkal, a gyertyagyújtással és a Vacka rádió koncertjével!

Kelj át a fénytengeren, harcolj Makabi Maki oldalán, találd ki a lánglabirintusból és találd meg a kis korsót, fejsd meg a titkosírást, rakd össze a képdarabokat, fejsd meg a Hanukastély rejtélyét és varázsolj el a fényözön!

Vacka rádió: Ha valaki időnként meg tudja hallgatni ezeket a tüneményes, csupa játékosság és költészet dalokat, az tudja, hogy hamar a fülébe másznak, és nagy jó kedve kerekedik tőlük. Igazi gyerek világ ez, ahol bármi lehetséges és annak ellenkezője is.

Családi belépő: 2200 Ft

Közösségi kártyával és Baba-Mama kártyával kedvezmény

Izraeli Kulturális Intézet (IV. ker., Paulay Ede utca 1.)

FÉNY és ÖRÖM – Fesztivál HANUKA ünnepén

2010. december 4., szombat

A hanuka köztudottan a fény és az öröm ünnepe. Ebből az alkalomból olyan érdekes, tartalmas és barátságos programot terveztünk, amely becsalogatja a kultúra iránt érdeklődő embereket és olyan változatos élményeket kínál, amely méltó az ünnephez. A program részeként zenei műsorban, ékszerkiállításban, tűzzsonglór produkcióban, izgalmas előadásokban és beszélgetésekben, fotómontázs kiállításban, dívábemutatóban és megannyi élményben lehet része az érdeklődőknek.

A programot az Izraeli Kulturális Intézet az ARTalakulás Galériával együttműködve valósítja meg. A program részét képezi a „Negyedő Negyed” rendezvénysorozatnak.

17.15: Balázs Gábor megnyitó beszéde (TEVA-terem)

17.20: Balla Endre és zenésztársainak koncertje (TEVA-terem)

17.30: Képzőművészeti fotómontázs-kiállítás. Megnyitja: Kornis Mihály (TEVA-terem)

17.45: Beszélgetés Balla Endrével (TEVA-terem)

17.50: Fény – Diaboló zsonglórjáték

18.00: Tatár György előadása „A csoda – a hit legkedvesebb gyerme-

ke” és beszélgetés Kornis Mihállyal. Háziasszony: Tölgyesi Katalin (TEVA-terem)

18.30: Kedl László klarinétművész előadása (TEVA-terem)

18.35: Fogadás (Futureal-terem)

19.00: TRIXX – tűzzel előadott zsonglórprodukció udvar

Folyamatos ékszerkiállítás és -vásár (Friedman-terem)

A fények ünnepe, azaz a hanuka

Az előző számban a zsidó naptár rejtelmeibe pillantottunk bele, most nézzük meg, hogy mi is a soron következő esemény a naptárban! Ha december? Akkor HANUKA! Örülök, hogy ezzel az ünneppel kezdhetem a zsidó ünnepek bemutatását, hiszen életünkben ez egy meghatározó, vidám esemény.

Nagy valószínűséggel még az is hallott a hanukáról, akinek semmilyen kötődése nincs a zsidósághoz, vagy nem ismeri a hagyományokat. Aki pedig jobban tájékozott, ez azért van, mert ilyenkor számos ifjúsági és kevésbé ifjúsági szervezet szervez valamilyen fesztivált, játékos, közös

programot a gyertyagyújtás köré. Na, de a programokról később...

Mit is ünneplünk hanukakor?

A zsidó történelem folyamán túlnyomó részt sajnálatos események történtek, melyek évfordulóján megemlékezünk, fejet hajtunk, szomorodunk stb., a hanuka viszont egy örömmünnep. Na, de kezdjük a történet elején!

Judeában, ami a történelmi Izrael déli részére esett, a zsidók szabadon gyakorolhatták vallásukat, mígnem az ie. 2. század közepén a területet kormányzó görög uralkodó el nem kezdte korlátozni ezeket a jogokat. A Szentélybe például, ami a zsidó vallás legszentebb helye, állítottatott egy hatalmas Zeusz szobrot és megparancsolta a zsidóknak, hogy megszegjék a Tóra előírásait és bálványokat imádjának. Ezt nem sokáig nézték embereink jó szemmel, végül megtámadták a szír-görögöket és Júda Makabi vezetésével ie. 165-ben hősi küzdelemben legyőzték az ellenséget, felszabadították Jeruzsálemet, majd megtisztítás után újra felavatták a Szentélyt. A hanuka kifejezés is erre utal, hiszen jelentése: felavatás.

A hanuka tehát a makkabeus hősök győztes szabadságharcának emlékününepe. De a történetnek itt még nincs vége: a Szentély megtisztítása után meg szeretnék volna gyűjtani a templomi öröklámpást, a menórát (ami akkor még olajlámpás volt, nem gyertyatartó!), ám csak egy napra elegendő kóser olajat találtak. Az új, megszentelt olaj elkészítése pedig nyolc napig tartott volna. És akkor történt a csoda! Az egy napra elegendő olaj nyolc napig égett, addig, amíg az utánpótlás – az új, megszentelt olaj el nem készült!!! Ezért nevezzük a hanukát a fény ünnepeként.

(A cikk ezen részéhez felhasználtam Raj Tamás: A hanuka ünnepéről című írását.)

És mi hogyan is emlékezünk rá?

Hanuka ünnepekor nyolc napon keresztül, minden este gyertyákat gyújtunk a 8+1 ágú gyertyatartón, azaz az úgynevezett hanukai menórán, vagy más néven hanukián. Manapság egyre többen választanak hanukiájukhoz színes gyertyákat, amik tovább színesítik az ünnepet. De nem ám akár-hogy gyújtjuk meg ezeket! És nem véletlenül írtam azt sem, hogy 8+1 és nem 9. A plusz 1, a szolgagyertya (samesz), aminek segítségével a többi gyertyát meggyújtjuk, 1. este az első gyertyát, 2. este az első és a másodikat, 3. este az első, a másodikat és a harmadikat, 4. este... Jelképes, hogy miért gyújtunk napról napra több gyertyát: ez a gyarapodást, növekedést jelképezi. Idén december 1-jén kell meggyújtani az első gyertyát.

Izraelben úgy ünneplik a hanukát, hogy kivilágítják a városok utcáit, felvonulásokat tartanak, mindenki ünnepel. Biztos izgalmas lehet, hogy nem csak egy-egy kisebb csoport, hanem

egész városok együtt mulatnak!

Bátran kijelenthetjük, hogy a hanuka a gyerekek kedvenc ünnepe is. Hogy miért pont ez? Remélhetőleg az összes családban jól ismerik azt a hagyományt, hogy a család tagjai ilyenkor esténként kis ajándékokkal lepik meg egymást, miután családi körben meggyújtották a hanukiát. Az ajándékok természetesen jelképesek, nem az a lényeg, hogy minél nagyobb legyen, hanem – mint az ajándékozás célja egyébként is – az összetartozást, a szeretetet jelképezik a kis kedvességek.

És miért eszünk fánkot?

Az olaj csodájára emlékezve hagyományosan olajban sült ételeket eszünk ilyenkor. A legnépszerűbb étel a látkesz (burgonyaérme) és a fánk. Mindkettőnek a tésztaja jó sok olajat képes felvenni, emellett pedig nagyon finomak.

Hanukai játék – a trenderli, vagyis pörgettyűzzünk!

A hanuka elmaradhatatlan kelléke a trenderli nevű pörgettyű. De ha héber hanukai gyerekdalt hallasz, abban nem így hívják, mivel a héber neve szeviván.

A trenderlivel általában gyerekek játszanak, de sok felnőtt is szereti. Először is meg kell állapodni, hogy mivel játszunk, lehet például babsemekkel, csokitallérral, cukorkával, mogyorószemekkel... Mindenki kap a kiválasztott valamiből 10 vagy 15 szemet, majd minden játékos betesz egyet középre. Ez lesz a bank. A pörgettyűnek négy oldala van, minden oldalán egy-egy betű. A játékosok pörgetnek, majd a pörgettyű megáll, és valamelyik oldalára esik. A felül lévő betű dönti el, hogy a játékos mit csináljon, nyer a banktól, vagy bead a bankba, esetleg semmi nem történik és jön a következő játékos. A betűk jelentése itt a játéknál:

Ⓝ (Nun) – a következő játékos jön (= semmi)

Ⓛ (Gimel) – a játékos a bank összes „pénzét” megkapja (= minden)

Ⓜ (Hé) – a játékos a bank fele „pénzét” kapja (= fél)

Ⓢ (Sin) – a játékos betesz egy vagy két szem tallért (= berak)

Akkor van vége a játéknak, amikor minden az egyik játékoshoz kerül.

A négy betűnek egyébként összeolvasott jelentése is van. Nész Gádol Hájá Sám, vagyis „nagy csoda történt ott”. Izraelben a Ⓢ (sin) betű helyett egy Ⓞ (pé) található a negyedik oldalon, hiszen a csoda Izraelben, tehát onnan nézve nem ott, hanem itt történt: Nész Gádol Hájá Po, tehát „nagy csoda történt itt”.

Olyan történet is létezik, mely szerint a trenderli nem mindig a gyerekek játékszere volt. Amikor a görögök megtiltották, hogy a zsidók szabadon olvashassák a Tórát, a Tórát tanulók barlangokba húzódtak és a kintre állított őrszem jelezte, ha görögök közelednek. Amikor a görög katonák beléptek a barlangba már csak azt láthatták, hogy néhány zsidó egy kis pörgettyűvel játszik éppen, a tanulásnak, a Tóratekercsnek már nyoma sem volt.

A hónap dokumentuma – 5771. kiszlív

Új kezdeményezéssel jelentkezünk ettől a hónaptól az Új Élet hasábjain. A Magyar Zsidó Levéltár (www.milev.hu) gyűjteményének érdekes darabjait szeretnénk bemutatni ismeretterjesztési céllal. A hónap dokumentuma mindig kapcsolódik majd az aktuális eseményekhez, ünnepekhez. A sorozatban bemutatandó dokumentumok jelentős részét a levéltár európai szintű együttműködése keretében digitalizáljuk, és hamarosan mindenki számára hozzáférhető lesznek az interneten is. Bizunk abban, hogy a gazdag digitális tartalom a fiatalok körében is népszerűvé és könnyebben elérhetővé teszi a magyar zsidó múlt e jeles dokumentumait. A sorozatot Toronyi Zsuzsanna főlevéltáros szerkeszti. A hónap dokumentumához feladatlap kapcsolódik, melyeket kitalálva az info@milev.hu címen várjuk. A helyes válaszokat beküldők között a levéltár ajándékait sorsoljuk ki.

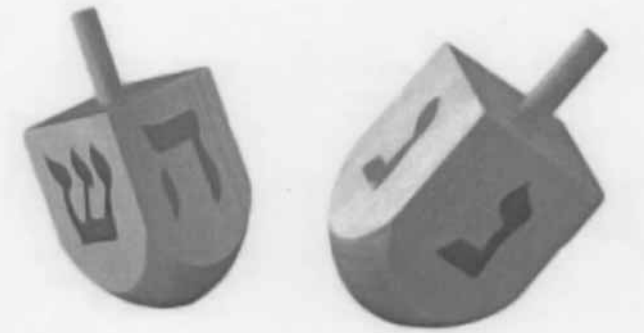

gyűjtését: a két gyerek imakönyvet tartva mondja az áldást a lángokra. Az ábrázolás követi a vallási előírást, mely a csoda hirdetését írja elő, ezért az ablakba helyezett gyertyatartók. Érdekes, hogy a megszokott 8+1 ágú gyertyatartó helyett két négyágú gyertyatartót használnak, melyet különálló lángról gyújtanak meg. A többi családtag társasjátékokat, szerencsejátékokat játszik, ami az askenáz zsidó közösségekben csak hanukakor és purimkor volt megengedett. A közepén álló asztal mellett férfi sakkozik, és egyikük hosszú szárú pipát szív közben. A dohányzás a korszak újdonsága volt, és élvezhetőségéről megoszolt a közösség véleménye. Volt, ahol tiltották, de a modernizálódó közösségekben ezt is az akkulturáció egyik lehetséges elemének tekintették. Az ablak mellett asztal mellett egy férfi és egy nő kártyajátékot játszik. A nők bevonása és ábrázolása a képeken szintén újításnak számított, hiszen a hagyományos társadalom konzervatív női szerepeiben a nők társadalmi egyenlősége még nem jelenhetett meg.

A szereplők ruházata, a szoba berendezése a biedermeier kor idealista felfogását tükrözi. A háromgenerációs család tagjai a városi életbe integrálódó zsidó polgárság ruházatát viselik. A szoba berendezésében láthatunk egy, az ima irányát jelző mizrah táblát, s ugyanakkor a polgári életmódra és időbeosztásra utaló, a szoba berendezését meghatározó állóórát is.

Hermann Junkers a 19. század végének népszerű művésze volt. Műveiben Moritz Daniel Oppenheimer „Képek a zsidó családi életből” című sorozatában 1865 és 1880 között megjelent jeleneteket festette újra, némiképp módosítva. Képein – amint Oppenheimén is – a jó fél évszázaddal korábbi, biedermeier korszak divatosan öltözködő, asszimilált zsidó családjai láthatóak különböző családi jelenetekben. A tizenkilencedik század végének nosztalgikus ábrázolásai, melyek egy eltűnni, elveszni látszó tradicionális zsidó világot jelenítenek meg. Ugyanakkor ezek a képek zsidó emancipációs törekvések és a kívánatosnak tartott akkulturációs mintákat vizuális kifejezései is, melyet a zsidó felvilágosodás korának eszméit tükrözik.

A képeslapkiadó Grödel Oppenheim és Junkers képeinek felhasználásával készített, nagy példányszámban megjelenő, jó minőségű képeslapokkal ezt az üzenetet a lehető legszélesebb körben közvetítette.

Paszternák Tamás, VAZSÓ

APRÓHIRDETÉS

VEGYES

Üzemorvosi, háziorvosi rendelés Zuglóban, Vezér u. 156. VITAPHARM. Hétfő-szerda 15-16-ig. Dr. Szigeti Miklós, tel.: 220-0230.

Fogorvosi rendelém címe: XIII. Szt. István krt. 4. III. 1. Tel.: 320-4778, 06-20-496-2223, dr. Virág Péter.

Örömmel tudatjuk, hogy a Rabbiteület és a Mazsihisz vezetősége megállapodott David Goldberg mohéllal (Németország), aki zsidó fiúgyermekek körülmetélését vállalja. Amennyiben az Ön családjában ilyen szimchá (öröm) van, kérjük, jelentkezzen a Rabbiságon a 413-5580-as telefonszámon vagy a rabbiteulet@mazsihisz.com e-mailen keresztül, hogy a gyermeket Ábrahám szövetségébe felvehessük.

Könyvnyomtatás, színes nyomtatás, fénymásolás, plakátnyomtatás. Messenger: 06-20-934-9523, www.rcontact.hu

Manikűr, pedikűr. Hívásra házhoz megyek. 06-20-551-4580.

Alternatív nyirok, cellulit (fogyasztó) masszázsa. 06-70-617-7809.

Tóratekercsek, tfilinek és mezűkék számítógépes ellenőrzése és javítása. Farnadi-Jerusáلمي Márk. Telefon: 06-70-932-8275, e-mail: sofer@sofer.hu, weboldal: www.sofer.hu

Újlipótvárosban garzonlakás turistáknak kiadó. Tel.: 226-4109.

Kiadó Bp. I., Attila úton 81 m²-es, kétszobás, összkomfortos lakás. Érdeklődni lehet munkaidőben a 413-5540 telefonon.

Kiadó Bp. VII., Thököly úton 81 m²-es, kétszobás, összkomfortos lakás. Érdeklődni lehet munkaidőben a 413-5540 telefonon.

Pöttyös bögréjétől a hagyatékaig felvásárolom, szemetét elszállítatom, lakását utána összetakarítom. Harsányi Ildikó, 06-30-209-3463.

Régi, háború előtti könyveket készpénzért veszek. Harsányi Ildikó („pöttyös bögre”), 06-30-209-3463.

Ágytolltisztítás, paplan-párna áthúzása. 329-6357, 280-2585, 402-3003.

Farkas Zsolt vízvezeték-szerelés, gázkészülék-javítás, lakásfelújítás. Tel.: 242-2028.

Vizes falak utólagos szigetelése, műszerez falnedvességmérés. Tel.: +36-30-950-1306, 06-1-251-8684, www.fal-szigeteles.hu

Ha szeretnél a télből a tavaszba utaz-

ni, vár Izrael! Önkéntes munka Izraelben 2011. január 16-tól február 6-ig! Most akciós repülőjeggyel! Érdeklődni: Deutsch János, 06-20-233-8454, illetve iljano@freemail.hu

A Dohány utcai zsinagógával szemben, liftes házban tulajdonostól eladó egy közel 100 m²-es, III. emeleti, irodának, rendelőnek kitűnően alkalmas, 2 + 2 szoba hallos, teakonyhás, jó állapotú, nagypolgári lakás. Irányár: 34,9 millió Ft. Telefon: 06-30-282-6097, 06-30-290-4948, e-mail: boldizsamoemi@gmail.com

KASTÉLYOK BERENDEZÉSÉHEZ vásárolok nagyméretű, kisméretű festményeket, **EZÜSTTÁRGYAKAT,** 12 személyes evőeszközökészletet, cukordobozokat, gyertyatartókat, tálcsákat stb., Kovács Margit, Gorka kerámiáit, herendi, meissen, Zsolnay porcelánokat, régi álló, fali, asztali díszórákat, antik, barokk bútorokat, tabernákulumot, szekretert, reneszánsz dolgozószobát, bronz-, fa-, márványszobrokat (hibásakat is). Teljes hagyatékaért első vevőként a legmagasabb árat fizetem, **KÉSZPÉNZ-BEN.** Díjtalan kiszállítás, értékbecslés, vidékre is. **ÜZLET: I. KER., BATTYÁNY U. 10. 201-6188, 06-20-323-4104,** kastelyberendezes@citromail.hu

Új lipótvárosi RE/MAX ingatlaniroda várja tisztelt megbízóit ingatlan vétel-eladás-bérlés-kiadás szolgáltatásaival. Kapcsolatfelvétel: novella@remax.hu

Megbízható, precízen dolgozó nő,

bejárónői munkát vállal. Telefon: 06-20-352-4872.

József körút közelében a belvárosban, 2 szobás teljes felszereltségű önálló lakás, 2 fő turista részére egész évben kiadó. +36-30-658-9282.

Üdüljön Budapest centrumában féláron. 00-36-20-935-4867.

Órajavítás, antik órák teljes restaurálása, esetleg oda-vissza szállítással. Órák, elemek, csatok, óraszíjak (erős csuklóra is) nagy választékban. Tel.: 06-70-505-5620, napközben. VII., Garay u.–Murányi u. sarok, a Garay térnél. Jung Péter. Web: www.jungoras.hu

Diplomakötés (aranyozás héber betűkkel), naptárkészítés, színes nyomtatás. Koós Erika tel.: +36-20-314-3131, tereznymontatas@gmail.com.

USA-ban szerzett többéves gyakorlattal idős személy ápolását, főzést, takarítást Budapesten vállalom. 06-30-565-9478.

Keresem rokonaimat, akik Danzigból Dánosra magyarosították nevüket, valamint Sushila Nayakot (Péter unokatestvérem unokáját), aki édesapám koncentrációs táborban bekövetkezett halála körülményéről végzett kutatást. Tel.: 06-1-330-5117.

HÁZASSÁG

20 év tapasztalatával várom önt, amennyiben társra vágyik. Az emberi sorsok segítése, a társkeresés számomra hivatás. Nyugdíjasoknak kedvezmény. Elérhetőségeim: Györgyi asszony, 326-5989, reggel 8-10-ig, este 20-22-ig. E-mail: gyorgyi11@vivamail.hu

Könnyek ezrei...

Könnyek ezrei hullanak minden éjjel,

Az áldozatok sikolya érkezik a széllel.

Az elnyomottak sóhajait még ma is hallani...

Ki mer így e világban más eszméket vallani?!

Pedig jó ideje béke van már – névleg –

De a békesség ideje sosem jön el tényleg.

És mennyi telt el mégis? Csak egy fél évszázad!

Épp annyi, míg gyilkosok kezén a vér megszárad.

Bár a kint dúló háború csendes,

E világon egy oly ember sincs, ki rendes.

S elfogadni egymást... Ez csak pusztá álom!

Sajnos ezt még én is világosan látom.

Így e világban sok esélyünk nincsen –

Morálom a leginkább féltve őrzött kincsem!

Forgács Noémi

Programajánlat

DECEMBER

Spinoza Színház (1074 Dob u. 15.)

December 1. szerda 18 óra **LÉLEK-kontroll – klub**

December 2. csütörtök 19 óra

Bächer Iván: Igazad van, Loncikám – könyvbemutató

December 5. vasárnap 19.30: **Nő az időben – zenés versest**

December 6. hétfő 19 óra **Odeszsa, a zsidók paradicsoma? – koncert**

December 7. kedd 19 óra **Utazás a vakok világával – vers- és zongoraest PREMIER**

December 8. szerda 19 óra **A gyáva – kábítószertfüggők naplója alapján készült darab PREMIER**

December 8. szerda 21 óra **A gyáva**

December 9. csütörtök 19 óra **Lévai Katalin: Edelman Liza hagyatéka – dráma**

December 11. szombat 19 óra **Forgách András: A pincér – tragikomédia**

December 12. vasárnap 19 óra **Dob utcai dumaparti Haumann Péterrel – beszélgetés**

December 13. hétfő 19 óra **Bächer Iván: Újlipócia – kabaré**

December 14. kedd 19 óra **Címzett ismeretlen – levéldráma**

December 15. szerda 19 óra **A Guru – zenés játék**

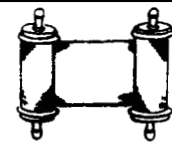
December 19. vasárnap 19 óra **Karinthyráda – monodráma**

December 20. hétfő 19.30: **Fiala – évtértékelés**

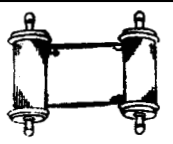
December 28. kedd 19 óra **Ephraim Kishon (Kishont Ferenc): Rómeóné és Júlia ura – komédia**

December 29. szerda 19 óra **Hej, Salamon Béla! – monodráma**

December 30. csütörtök 19 óra **Bächer Iván: Újlipócia – zenés kabaré**

IMAI DÓK

Templomok	Péntek este Dec. 3.	Szombat reggel Dec. 4.	Péntek este Dec. 10.	Szombat reggel Dec. 11.
Hősök	17.00	9.30	17.00	9.30
Frankel L. út 49.	17.30	10.00	17.30	10.00
Hegedűs Gy. u. 3.	15.45	9.30	15.45	9.30
Vasvári P. u. 5. (Iubavicsi)	17.30	9.00	17.30	9.00
Thököly út 83.	17.30	9.00	17.30	9.00
Hunyadi tér 3.	17.00	9.00	17.00	9.00
Bethlen tér 2.	17.30	9.30	17.30	9.30
Nagyfüvös u. 4.	15.45	8.00	15.45	8.00
Rabbiképző-ORZSE (Békkocsis u. 2.)	18.00	9.00	18.00	9.00
Kazinczy u. 27.	15.45	8.00	15.45	8.00
Alma u. 2.	15.45	8.45	15.45	8.45
Kórház (Amerikai u. 53.)	15.30	7.30	15.30	7.30
Páva u. 39.	18.00	9.30	18.00	9.30
Dózsa Gy. út 55.	17.00	9.30	17.00	9.30
Berzeviczy u. 8.	18.00	9.00	18.00	9.00
Károli G. tér 5.	18.00	9.00	18.00	9.00
Visegrádi u. 3.	9.00	9.00	9.00	9.00
Dessewffy u. 23.	15.45	9.00	15.50	9.00
Teleti tér 22. (szefárd)	8.45	8.45	8.45	8.45
Lauder iskola (Budakeszi út 48.)	18.00	18.00	18.00	18.00
Pesterzsébet (Zamárdi u. 7.)	17.00	17.00	17.00	17.00
Vidéken				
Hódmezővásárhely (Szt. István tér 2.)	17.00	17.00	17.00	17.00
Vác (Eötvös u. 3.)	18.00	18.00	18.00	18.00
Kecskemét (Nagykőrösi út 5.)	18.00	18.00	18.00	18.00
Székesfehérvár (Várkörút 19.)	18.10	18.10	18.10	18.10
Győr (Kossuth L. u. 5.)	17.00	17.00	17.00	17.00
Szeged (Gutenberg u. 20.)	17.00	9.00	17.00	9.00
Debrecen (Pásti u. 4.)	15.35	8.00	15.35	8.00
Nyíregyháza (Mártírok tere 6.)	15.35	8.00	15.35	8.00
Miskolc (Kazinczy u. 7.)	17.00	8.00	17.00	8.00
Pécs (Füred u. 1.)	17.30	10.30	17.30	10.30
Kiskunhalas (Petőfi u. 1.)	17.00	17.00	17.00	17.00
Szombathely	17.00	17.00	17.00	17.00
Kaposvár (Berzsenyi u. 14.)	17.00	17.00	17.00	17.00
Nagykanizsa (Fő u. 6.)	17.00	17.00	17.00	17.00
Keszthely (Kossuth L. u. 20.)	17.00	17.00	17.00	17.00

NAPTÁR

December 2-9.
December 3. péntek
December 4. szombat

Kiszlév 25.–Tévé 2.
Kiszlév 26.
Kiszlév 27.

Chanukka Gyertyagyújtás: 3.36 Szombat kimenetele: 4.45 Újholdhirdetés

December 7-8. kedd-szerda
December 10. péntek
December 11. szombat

Kiszlév 30.–Tévé 1.
Tévé 3.
Tévé 4.

Újhold Gyertyagyújtás: 3.34 Szombat kimenetele: 4.45

Hírek, események röviden

– A Nemzeti Emlékhely és Kegyeleti Bizottság megtartotta IX. konferenciáját. Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes mondott bevezetőt, majd több előadás hangzott el a Nemzeti és Történelmi Emlékhelyekről, a zárszót Boross Péter, a Nemzeti Emlékhely és Kegyeleti Bizottság elnöke tartotta. A Mazsihisz részéről a konferencián Lazarovits Ernő külügyi vezető vett részt.

– **Látogatás az amerikai rezidencián.** Eleni Tsakopoulos Kounalakis Egyesült Államok nagykövete vascsorán látta vendégül Emmanuel franciaországi ortodox metropolitát. E tiszteletbeli fogadásra a nagykövet asszony meghívta a magyarországi egyházak képviselőit is, így Julius Janusz vatikáni nunciust, Erdő Péter bíborost, a református és evangélikus egyház képviselőit. A kormány részéről Balogh Zoltán államtitkár és Szászfalval László államtitkár vett részt. Ott volt Gordon Gábor az Élet Menete vezetője, a Mazsihisz részéről Lazarovits Ernő külügyi vezető.

– **A Kozma utcai temető** Holokauszt emlékművénél Németország magyarországi nagykövete

Dorothee Janetzke-Wenzel és a katonai attasé koszorút helyeztek el. Lazarovits Ernőnek, a Mazsihisz külügyi vezetőjének a Kél-malé ráchámim gyászimaja után a német kolónia evangélikus lelkésze mondott imát.

– **Megemlékezés a solymári temetőben.** Az angol nagykövetség megemlékezést tartott azokról a hőskatonákról, akik a náci Németország ellen vívott légi csatákban, Magyarország feletti harcokban veszítették életüket. Greg Dorey az Angol Egyesült Királyság magyarországi nagykövete köszöntötte az országok képviselőit, majd a régi tradíció szerint vörös pipacs koszorút helyezett el az emlékmű talapzatán, akárcsak Ausztrália, Franciaország, Dél-Afrika, Lengyelország nagykövetei, valamint Pakisztán, India, Új-Zélandi követség képviselői. Ezt követően beszédek hangzottak el különböző egyházak és követelek részéről, a Mazsihisz nevében Lazarovits Ernő külügyi vezető szolt.

– **Holokauszt Emlékközpont.** Cím: Budapest IX., Páva utca 39. Nyitva: hétfő kivételével naponta 10-18 óra között. Telefon: (1) 455-33-33. Honlap: www.hdke.hu. E-mail: info@hdke.hu

– **A szegedi Bahá'í közösség** évek óta nagy sikerrel rendezi meg az egyházak közötti kerekasztal-beszélgetést. Az idei év témája a gyerekek és fiatalok tradicionális nevelése volt. Hitközségünket Markovics Zsolt főbbi képviselte. A rendezvényen képviseltette magát a történelmi egyházakon kívül a muszlim, a hindu és a helyi bahá'í vallási képviselője is. A telt ház előtt megtartott összejövetel ismét bizonyította, hogy lehet egy asztal mellett egymás hagyományait tisztelően tartva érdekes és érdekfeszítő beszélgetést folytatni.

ÚJ ÉLET

a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetségének lapja

1075 Budapest, Síp u. 12.

Telefon/fax: 322-2829

E-mail: ujelet@bzsh-t-online.hu

Főszerkesztő:

Kardos Péter

Olvasószerkesztő:

Gábor Zsuzsa

Kiadótulajdonos:

Mazsihisz

Előfizetési díjak:

Belföldön: 1 évre 3120 Ft

Külföldre 5760 Ft/év

USA és Izrael: 6240 Ft/év

Az összeg valutában is befizethető az aktuális árfolyamon.

OTP bankszámlaszám:

11707024-22118480

OTP SWIFT kód:

(BIC) OTPVHUHB

IBAN:

HU66 1170 7024 2026 2095 0000 0000

Terjeszti a Magyar Posta Rt. Hírlap

Üzletág, előfizethető a kiadónál.

Postacsek: 11707024-22118480

Terjesztéssel kapcsolatos reklamációk intézése a 06-(80)-444-444-es ingyenes

zöldszámon.

Szedés: WolfPress Nyomdaipari Kft. Nyomtatás:

VESZPRÉMI NYOMDA ZRT.

ISSN 0133-1353

Keresse a hírlapárusoknál és az Inmedio. Relay PÖNEM boltokban! 225 Ft

Előfizetés: Pönem, 1242 Bp., Pf: 294, email: ponem@freemail.hu

AREJTŐSZTORI

Van mit szeretni rajta

Heilig Gábor humora

Nagyítóval sem találhattam volna jobb riportalányt nála. Azt mindig tudtam róla, hogy jó figura, hogy remek a humora és kitűnő zenész. De arra azért nem gondolhattam, hogy mindezt „asztalnál” is kiválóan hozza.

– *Miért nem lettél humorista?*

– Ezelőtt 25 esztendővel, amikor bekerültem a rádiókabaré stábjába, kaptam egy jó kritikát az akkori Magyar Nemzetben. Amire rettentően megsértődtem. Holott agyondicsért, az év meglepetésének nevezett, de úgy fejezte be, hogy „azt nem tudtam, hogy a Heilignek humora is van”. Én meg azt hittem ez már régen nyilvánvaló.

– *Ez a vonal, mármint a prózai, aztán elakadt?*

– Mindent, amit csináltam az életemben, könnyen csináltam, nem görcsöltem, nem akartam mindenáron. Általában megkaptam egy feladatot, és mentem tovább. Nem törölgettem a homlokomat, hogy ez kemény férfimunka volt. A helyére került a dolog, és léptem tovább a zenés világba.

– *Október végén volt a születésnapod.*

– Igen. A 6 egész egy tizedes.

– *Isten éltesen utólag is. Elmesélnéd, hogy kerültél a zsidó fesztivál közelébe?*

– A Jucin (Hernádi Judit) keresztül. Van egy közös műsorunk, ami úgy alakult ki, hogy a Hernádinak és a Kernnek egy közös lemezt csináltunk. Kernádi címen jelent meg 6 évvel ezelőtt. Aztán műsoron maradtunk, megyünk vele, ahová hívnak. És Gordon Gábor az Élet Menete Alapítvány javára szervezett Dohányzsinagógabeli jótékonyági koncertre is mi hármunkat kért fel idén Zorán mellé.

– *Csak az én figyelmemet kerülte el a Kernádi lemez?*

– Tudod, hány titkos lemez jelenik meg? A reklámra már nem marad elég pénz.

– *Másképp nem kerülhetél volna a zsidó fesztiválba?*

– Esetleg mint zsidó. Amiből soha nem csináltam titkot.

– *Szüleid átvészelték a holokausztot?*

– Nem volt téma otthon, ahogy a többi korombeli gyereknél sem. Aput elvitték munkaszolgálatra, mi, gyerekek, még nem éltünk akkor. Anyu pedig Budapesten lakott, nem nézett ki nagyon zsidónak, és mindig szoktak rá hivatkozni, de hála Istennek igaz, hogy Pestet már nem volt idő zsidóltanítani.

– *Othon tartottatok szédereket?*

– Nem. A szüleim nagyobb ünnepeken elmentek a zsinagógába.

– *Nem erőltetem, csak halkán kérdem. Mi maradt mára a zsidóságodból?*

– Harminc évig nem mertem elmenni Auschwitzba, nemrég az Élet Menete Alapítvánnyal megtettem. Ahogy öregszik az ember, annál jobban húzzák a gyökereket. Nem fogom túlzásba vinni, a helyén kezelem a történetet. Nagyon nem bánom, hogy zsidónak születtem.

– *Témát váltok. Mi jött közbe, amitől egy tisztességes női fodrász otthagya a szakmáját, és a zenei világot választotta?*

– Többféle válasz van rá. A tévében dolgoztam női fodrászként, és Sommer Katalin észrevette, hogy ügyetlen vagyok. Eltanácsoltak. A Katit csak szimbolikusan mondtam, mindig kellett nekem a hátsómba egy rúgás. Ha úgy tetted volna fel a kérdést, hogy miért lettem női fodrász, arra az a válaszom, hogy az apámék elképzelhetetlennek tartották, hogy ne legyen a kezemben rendes szakma. A zenélés nem számított annak a szemükben. 16 éves koromban kaptam egy gitárt, és elkezdtem magam önkifejezni. Már fodrászként is becskerészttem dalokat, egy-egy számot feltett a lemezére Korda, Szécsi Pali, Koós. Becsengettem híres emberekhez, és ha beengedtek, már nyert ügyem volt. Zenét és szöveget egyaránt vittem.

– *Aha. Most már értem, miért nem csengettél be Szenes Iván szövegíróhoz.*

– Eszembe juttattál valamit, hogy miért akadnak meg a dolgok. Oda kell csapódni egy „istállóhoz”. Akkor a nagy guruk egyengették a kezdők útját. A Zsütihez, édes csillagomhoz, odacsapódtam. Illetve a fiához. Egyszer ott voltam náluk, azt mondta, fogadjunk, hogy öt perc alatt írok szöveget egy dalodhoz. Nyert. Sokáig énekelt Verebély Iván a Vidám Színpadon. De rendszeresség nem alakult ki.

– *Átugranám életednek azt a részét, hogy milyen együttesek tagja voltál.*

– Nem bánom.

– *Mérföldkőnek a Vidéki lány című számodat érzem, amit Eszményi Viktóriának írtál, aki 30 éve a feleséged.*

– Viki ezzel nagyon bejött, de én is. Ezután már rendszeresen írtam neki a dalokat, együtt éltünk, de azt nem szerettem volna, hogy együtt is lépünk fel. Nem akartam Vámosi-Záray párost magunkból. Holott nagyon szeretik az emberek, ha évtizedek óta együtt lévő párokat látnak a színpadon.

– *A Favágók még van?*

– Nincs. Az öröme volt, 9 évig tartott. Addig szabad csinálni, amíg öröm. Ha kiszökik az öröm, a közönység csak öregembereket lát a színpadon.

– *A színházzal mi a helyzet?*

– Bár írtam sokszor zenét darabokhoz, a Vidám Színpadra, a Mikroszkópra, sőt gyerekdarabokhoz is, a színház mégis egy teljesen más világ. Most, 35 év után, megint van munkaviszonyom.

– *Persze, mert Verebes Pista a Mikroszkópra főállású zenei vezetőnek hívott. Szép Ernő három egyfelvonásosához gyönyörű szonozos dalokat írtál.*

– Imádom. Szép Ernőre nem lehet rosszat írni. Agyilag az én világom.

– *Mi a te világod?*

– A líra és a zenei humor. Bágya András mondta egyszer: „ez olyan hájligos!”

– *Gitározás, éneklés, szövegírás, zeneszerzés. Melyik nélkül nem működne a többi?*

– A gitár nélkül. Bár egyáltalán nem vagyok a virtuóza.

– *Kern Andrásal készítettél legutóbb lemezt. Miről szól? Mikor került a boltokba?*

– A címe: Semmi baj. Novemberben jelent meg. A címadó dalt is én írtam, olyan klezmeres lett, de még számos zeneszerző műve is helyet kapott rajta.

– *Pár sort elnékelnél?*

„Amíg jó a kedvünk, nincsen baj, nincsen baj. Amíg jókat ettünk, nincsen baj, nincs semmi baj. Míg ránk néznek a lányok és huncut a szemük, amíg a tavaszt még észrevesszük, akad pár pohár bor és kocsmazörej, nincs semmi baj.”

Boszán Eta

Izrael: Add már, Uram, az esőt!

A kislány még nem látott esernyőt

A tréfás mondas szerint sokan beszélnek az időjárásról, de megváltoztatni senki sem tudja.

Hacsak...

A szentföldön immár hetedik évébe lépő aszály nem tréfadolog. Veszélybe kerülhet a térség ivóvize, mezőgazdasága, ipara, vagyis magának a sokszínű lakosságának a pusztta megélhetése.

A napokban rabbik, imámok és keresztény papok gyűltek össze egy völgyben, Jeruzsálem közelében, hogy felretelve a vallási különbségeket és a történelem súlyos terhét, együtt imádkozzanak az aszály elhárítására. Errefelé nincs az európainak vagy az észak-amerikainak megfelelő tél. Hó csak nagyritkán, a 800 méternél magasabb helyeken esik, akkor is gyorsan elolvad.

Itt inkább esős évszakról beszélhetünk, ami rendszeresen már októberben megkezdődik.

Most azonban már november közepén járunk, és az eddigi egy-két zivataros naptól eltekintve – eső sehol. Csak az egymás után következő száraz, sivatagi szelek, amelyek az arab sivatagok homokját és forróságát hozzák Izrael fölé.

A különböző hitfelekezetekhez és homlokegyenest különböző kultúrákhoz tartozó jámbor emberek azonban szilárdan hisznek egy, a meteorológiánál magasabb erőben: az isteni beavatkozásban.

A Jeruzsálemet Betlehemtől elválasztó Éjn Chenja völgyben lévő, soha ki nem száradó forrásnál gyűltek közös imára a papok. Együtt és közösen kérelték az Egek Urát: adja már a régen várt, életadó esőt a szomszagos Szentföldre.

Éjn Chenja forrása az izraeli és a palesztin területek közötti „senki földjén”, Jeruzsálem Gilo nevű városrésze közelében van. A völgy fölött, egy domboldalon katonai bázis őrökdi a forrást látogatók biztonságát.

„Mind a zsidó, mind pedig az Iszlám hagyományai szerint az eső az emberek tettei szerint jön jutalomként, vagy nem érkezik idejében büntetésként” – mondta Menáchem Froman ortodox rabbi, aki a júdeai Tekoa településen lakik.

„Az eső minden egyébnél fontosabb. Ha még sokáig elmarad, nem él meg semmilyen ember: se zsidó, se muzulmán, sem pedig keresztény. Ha békésen megféménk ezen a földön, talán gyakrabban nyílnának meg az ég csatornái!” – tette hozzá.

Froman rabbi azon kevésszámú zsidó telep vezetői egyike, akik szoros és őszintén baráti kapcsolatot ápolnak a palesztin vezetőkkel és a muzulmán klérus embereivel.

„Azért jöttem ide az én zsidó és muzlim testvéreimmel, hogy Isten irgalmáért imádkozzunk, hogy áldást és esőt adjon erre a szent földre” – kezdte imáját Isza Eliasz Muszleh, a Jeruzsálemi Görög-ortodox Patriarchátustól.

A három csoport testvéries nyilatkozatai után valamennyien imájukba fogtak. Mindhárom vallás ismeri az esőért könyörgő imát.

A muzlimok, miután érdeklődve szemlélték a húsz jelen lévő zsidó imáját, két sorba rendeződtek és ők is elkezdtek a hagyományaiknak megfelelő „szallat-el-matar” szertartást. (Érdekesképpen: a hasonló héber imádságból is „matar” az eső megfelelője.)

„Allah azért adott vallást az embereknek, hogy békét teremtsen közöttük. Remélem, hogy meg lesz elégedve velünk és imáinkkal” – mondta az ima után Abdel Nadzsib sejk, Betlehem muftija.

„Úgy gondolom, hogy ha Isten látja a gyermekeit együtt dolgozni, az ég megnyílik, és nemcsak az eső csatornái, hanem a béke áldása is” – összegezte Froman rabbi a ritkán látott eseményt.

Halmos László
Izrael

SPÁNN GÁBOR

Jóvátétel

A vallása kinek-kinek magánügye. Kivéve a kutyafuttatót. De menjünk sorban. 12 éve családtagként velünk él Joy kutyánk, aki egy német juhász és egy vizsla egyedyszakás kalandjának édes gyümölcse. A kutya 25 kiló szeretet, akit eredetileg habzású házörzönnek fogadtunk be, de szerintem ha jönne egy betörő, ő a kezét nyalogatva hívna be és mutatná meg neki a lakást, hátha talál elvinnivalót. Joyt mindenki szereti a környéken, de mivel a kutya is csak ember, ezért ő sem hibátlan. Egy szenvedélye van: 24 órán át tudna enni. Ha a környezetében bárki bárhol bármit étkezik, ő azonnal alááll, és olyan esdeklő tekintettel nézi az aktust, aminek egy hivatásos hősér sem tudna ellenállni. Ez az öröme az életben. Már csak azért is, mert Joy eredetileg szuka, de pár hónapos korában ivartalanítottuk, mondván, több korcsra nincs szükség a családban. Éppen ezért vagyunk megbocsátóak a szenvedélyét illetően, csupán attól félek, hogy a kerítésen át őt sűrűn kínáló járókelők valami ártalmasat adnak neki, márpedig ő előbb nyel, aztán gondolkodik.

– *De nincs ő rázorolva adományokra, megesik, hogy olykor önellátó, és ebből van a baj. A jó múltkor kivíttem a futtatóra szokásos anyagcseréje okán, és mivel közel s távol csak baráti kutyákat láttam, elengedtem a pórázról. A kutya rőtta köreit, az évezredes koreográfia szerint, és az én figyelmemet elkerülte, hogy előtűnik úgy jó 20 méterre egy idős hölgy baklat a futtatón kutya nélkül, viszont kezében ott egy szalámis kifli, melyből időnként harapott egyet, aztán andalgott tovább. Joynak az ösztönei jól működnek még, és ennivaló 20 méterről ellenszélben is megérez. Mire észhez tértem, a kutya ezerral rohant az öregasszony mellé, megvárta az alkalmas pillanatot, és a szalvétába csomagolt kiflivéget az asszony oldala mellett úgy kapta ki kezéből, hogy a hölgy nem vett észre semmit. Döbbenete csak akkor következett, amikor szájához emelte az immár üres szalvétát, és elkezdett gondolkodni, vajon miféle transzcendens ellensége foszthatta meg a legjobb falattól. Nem lett volna semmi baj, ha Joy nem ül le tőle pár méterre, és nem billeg bajszán a kifliből eredő morzsa. Ekkor az öregasszony összerakta a történetet, és én, a szégyenkező tulaj, ekkor értem oda. Felém fordult, megnézte a kutyát meg engem, és elkezdett ordítani.*

– *Micsoda aljasság, gyanútlanul sétálok és eszem a drága szendvicset, és akkor ez a dög idejön, és megfoszt a legjobb falattól! Persze ilyenek a zsidók mind! A nagy büdös liberálisusok! Másság tisztelete, meg tanárverés, a kutyájukat sem nevelik meg! A szomszédomban lakik egy volt SZDSZ-es képviselő, beláttam hozzájuk, a vizslájuk ott ült az ebédasztalnál velük, és tányérből evett! Micsoda világ ez?!*

– *En hebegtem, és próbáltam védekezni. Bocsnátot kérek a kutya nevében is. Ami a volt képviselőt illeti, nézzen be hozzájuk ma, még a képviselőnek sincs tányérja, és a kutya nem zsidó.*

– *Elég, ha olyan környezetben él – replikázott az asszony –, egy magyar ember addig verné a kutyát, míg le nem szokik a rablásról.*

– *Ekkor mellénk ért egy buldoggazdi, a kutyának szemlátomást előírás szerint kurtították a farkát. És ekkor nekem bekattant az autentikus válasz. Összevágta a bokámat, és így szóltam: Nagyságos asszonyom! Ismét bocsnátot kérek az Ön megkárosításáért, és kérem, engedje meg, hogy mind a kutya, mind az összes magyar zsidó nevében vegyek Önnek egy nagy túrós tászkát!*